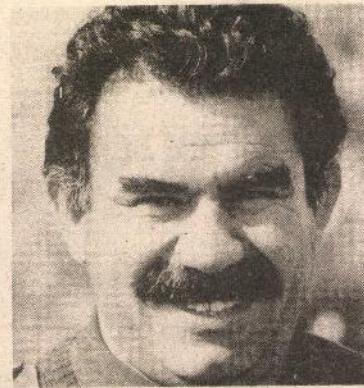

Serokê PKK Abdullah Öcalan:

'Serhildana gel pîroz dikim'

Serokê Partiya Karkerê Kurdistan ê Abdullah Öcalan, hîna ku bûyer û livbaziyên pîrozkirina Newrozê li welêt de berdewam dikir, daxwiyaniyek şand. Serokê PKK ê Apo, wiha dibêje: "Gelê me Newrozê, bi serfirazî û serbilindî pîroz kiriye. Pêşveçûn û rûdan, li gor xwestin û hêviya me pêşve dicin.

Rûpel 15

Edî her roj Newroz e

- Gelê me jî li hemberî êrîşen dewletê xwe di-parêze û bersîv dide. Di navbera gel û hêzên dewletê de şerekî dirêj destpêdike. Hêzên dewletê bê perwa bi tanqan agir vedidin ser malan, zarok û pîrekan dikujin

Newroza 92 an li heraliyê deştan agirê Newrozê pêxistin welêt û li cihêñ din, bi serfira-zî hat pîroz kîrin. Li gelek bajar û gundêñ welatê me pîroz-kirina Newroz'ê, êvara 20 û 21 ê Adarê de dikandarêñ bajarjan yên li welêt tev deriyêñ dikanêñ xwe girtin, xwedîyêñ ereban û kamyonan quntaxêñ otomobîlan dadan, xwendekuceyan (sikak) li dirban û li Rûpel 15

Berpîrsiyarê ERNK Akif Hasan:

'Ji ser pêve tu rê nemaye'

- Me gelek caran bang li dewleta Tirk kir ku em vê pîrsê bi hevre li ser masê bipeyîvin û bi riyeke politîk çareser bikin. Lî bersîva dewletê her dem zorbazî bûye. Ji me re jî yek rê dimîne. Ji şerkirinê pêve, tu rê ji me re namîne

Di 24 ê hîva Adarê de li yêñ li ser Newrozê daxwiyanîyeke fireh kîrin. Berpîrsiyarê ERNK (Eniya Rizgariya Netewa Kurdistan) ê ji bo çapemeyî civînek saz kîrin. Di vê civînê de berpîrsiyarê ERNK ê derbarê şahîyên Newrozê yêñ li welêt û êrîşen dewletê Rûpel 15

Ji vir û pê de her roj û her meh Newroz e.

Xwinrijandin protesto dibe

Li welêt û li derveyî welêt, li gelek cihan qetîfamên ku dewleta Tirk di şahîyên Newrozê de kîrin, bi şêweyêñ cûrbecûr hatin protesto kîrin.

Li bajarokêñ Amedê (Bismil, Xanê, Çinar, Erxenî, Farqîn, Hezro, Licê, Pîran, Çermik, Qulp) di 25 ê Adarê de Rûpel 15

Rojnamevanek hate kuştin

Nûçegihanê rojnameya Sabah İzzet Kezer hat kuştin.

İzzet Kezer, çend roj bû ku li Cizîrê nûçeyan berhev dikir û wêneyêñ bûyer û rûdan dan dikişand.

İzzet çawa hat kuştin? Hevalbendê wî yê rojnameya Sabahî Sabri Canbeyli, ku gava İzzet hat kuştin li balê bû. Wiha dibêje: "23 ê Adarê saet 15,30 em ji otelê derketin. Di desten me de destmalen sipî hebûn, me wan destmalan libadikir. Ji her alî ve agir vedibû ser me. Me xwe avêt erdê, li pêşberê me panzerek hebû, agir vedikir ser me, İzzet divê demê de birîndar bû û ket, dî nav xwînê de ma. Min lê nêrî, mîjiyê wî belav bûbû û miri bû."

Rojnameya Sabah, ji bo İzzet wiha manşet avêt: "Nûçevanê me İzzet Kezer, ji aliye hêzên ewlekarî yên

dewletê ve hat kuştin."

Hêzên ewlekarî yên dewletê, heroj li Kurdistanê mirrovêñ me dikujin. Di şahîya Newrozê de bêtirî 100 mirrovêñ sîvîl hatin kuştin û hîna jî têñ kuştin. İzzet jî, para xwe ji qetîfama ku li ser gelê Kurd tê meşandin sitend. Lî dîsa jî deng ji çapemeyî Tirk dernakeve. Ev bûyer li cîhekî din anku li Ewrûpayê bûya wê qiyamet rakirana.

Eger ev rojnamevan, ji hêla Rûpel 15

Li Amed û İstenbolê grevên birçîbûnê

- Leyla Zana, Hatip Dicle û 16 komelêñ demokratik li Amedê, komek rewşenbîren Kurd û Tirk ji İstenbolê dest bi greva birçîbûnê kir in Rûpel 3

Akin Birdal: 'İqtidar di destê kê de ye?'

- "Di herêmê de otorîteya sîvîlan qet nîne. Hikûmet li herêmê di iqtidarê de nîne"

Rûpel 3

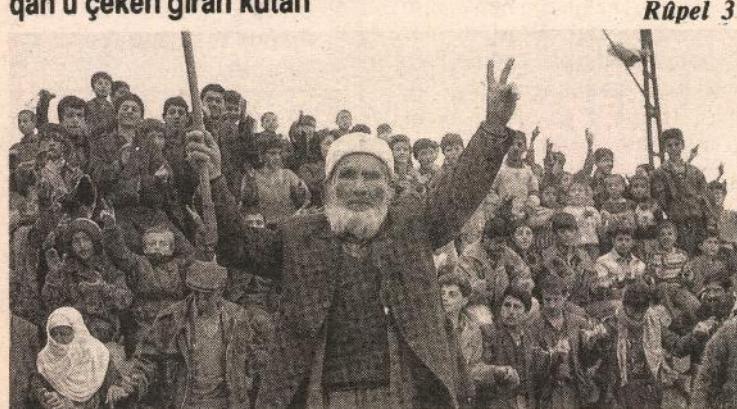
ROJEVA WELÊT

Dewleta paşan û cejna Newrozê

Tîrkiye di destê paşan de ye. Li vir yêñ xwedî gotin paşen, gotina paşan dimeşe.

Paşak diçe û yek tê, paşaşî deshelatdariya guran, mirrovêñ dirinde, hov û xwînrej e.

Rûpel 15

REWS

Abdullah Keskin

Wahşet nayê veşartin

Newroz cejna Kurda ye.

Roja nuhkiraneye. Gel bi serhildanan Newrozê pîroz dike. Dewleta mêtînger xwepêşandan û serhildanê gel gulebaran dike û xwînê dirijine. Newroza 1992 an wê di dîroka gelê me de cihekî pirr gi-ring bigire. Ji niha ve wilo xwiya dike.

Ji bo gelê me Newroz, iro ne bi tenê çî-rokeke mítolojik e. Gel, ev 10-12 sal in Kawayê hemdem ji nav xwe derdixe. Mazlum Doğan, Mahsum Korkmaz û bi sedan şoresserên bênav... Agirê Newrozê bi têkoşina wan geş dibe. Agir ji bo jiyaneke paqîj, bi rûmet û rojeke nuh pêdikeye û li hawirdorê welêt belavdibe. Tu kes nikare vî agirî vemirîne.

Agirê Newrozê ji bo civakeke hemdem, jiyaneke azad û wenatekî serbixwe ye. Welat bi vî agirî ronahî dibe, civak xwe

nuh dike. Riya azadî, ronahî û serxwebûnê tu kes nikare li ber gelê me bigire. Gel bi xwîna xwe vê heqîqatê îspat dike.

Ji 20 ê Adarê û heta niha nêzîkî 100 mîrovî ji aliyê hêzîn mêtînger ve hatin kuştin. Cejna Newrozê li diji gulebaran dom dike, gel qedera xwe digire destê xwe. Ji bêçaretî û hovîtiyê pêve tu çareya dewleta mêtînger nemaye. Ev 70 sal in li

Ji bêçaretî û hovîtiyê pêve tu çareya dewleta mêtînger nemaye. Ev 70 sal in li Kurdistanê bi cih nebûn. Iro plaqêñ erebêñ xwe jêdîkin û "TC" pêvedîkin, ala Tirkîye bi serê panzeran ve didaleqînin. Cih negirtine, piştî 70 salî bi tanq û topan û bi qetîaman ne mimkun e ku cih bigirin.

Kurdistanê bi cih nebûn. Iro plaqêñ erebêñ xwe jêdîkin û "TC" pêvedîkin, ala Tirkîye bi serê panzeran ve didaleqînin. Cih negirtine, piştî 70 salî bi tanq û topan û bi qetîaman ne mimkun e ku cih bigirin. Dewlet sînorêñ qetîaman fireh dike. Ro-

ja duşemê li Cizîra Botan 10-15 rojnamevan desmelêñ sipî bi serê daran ve di-kin û dimeşin. Hêzîn mêtînger berê çekan didine ser rojnamevanan, muhabîrê rojnameya Sabah, Izet Kezer tê kuştin. Dewlet, bi zanebûn rojnamevanan dike hedef. Ji bo ku tu kes bi hovîti û qetîaman nizanibe. Ji bo ku tu kes nizanibe ambulans û nexweşxane têne guleba-rankirin û bombekirin. Lî dem hatiye guhertin. Kurdistan iro ne weke dema serhildanê Dêrsim, Koçgîrî û Sason e... Tirkîye ci bike nikare qetîam û hovîtiyê xwe veşere. Wê di nav gemar û xwînê de bixeniqe.

Ev dema nuh rîstîkên rojname û ko-varêñ Kurdan bêhtir û girîngitir dike. Ji vir û pêve divê em ne mehpusêñ rojeva xelkê bin. Saziyêñ neteweyî divê xwirtir bibin. İmkânêñ gelê me kêm in. Em daxwazêñ xwendevanêñ xwe, gelê xwe dizanin. Ji bo pêkanîna wan em di-xebitin. Pêwist e ku her xwendevanêñ me tiştîn ku li dora devera lê dijî, ji me re binivîse, telefon bike û bişîne.

Ji bo dengê berxwedana gelê me a jiyanî bilind bibe, herkes divê wezifêñ xwe yên welatparêzî bîne cih.

Li Welat xwedî derkevin

Ez hezar carî silav dikim ji Welat re

Ez hezar carî silav dikim ji hemû xebatkarên Welat re.

Rojnama Welat li me û li hemû gelê Kurd pîroz be.

Dilê me bi derketina we hinek din jî geş bû. Gavavîtineke rind bû. Welat "ji bo jiyaneke nû" pêşketinek e. Ez bi we gelek kêfxweş im, bawer im ku gelê me jî biderketina we şâ bûye. Madem wisa ye gerek em hemû bi hev re li Welat xwedî derkevin, di hemû miqaman de alîkar bin.

Ez zêde dirêj nekim, ji xwe ez bixwazim jî belkî nikaribim dirêj bikim. Ji ber xwendin û nîvîsan-dina min a bi kurdî pirr qels e. Heta min ev çendî jî nîvîsi xwezi hineka ez bidîtama.

Ji we çend xwestinê min he-ne.

Di Welat de hinek kelîmêñ ku heta niha bi pirranî asîmîle bûne hene. Li hember van kelîman di nav parantêzê de maneyêñ wan tête nîvîsandin. Ev tiştek pirr baş e. ji we xwestina min, bi vê qeydî demek dirêj berdewam bîkin, ku xwendevanêñ mîna min jî feyde bîbinin.

Ya duyemîn, di rûpelê duye-mîn de li ser zimanê kurdî hinek nîvîsar hene. Ev nîvîsar çîqas fi-reh bin ewqas baş e.

Yekî din jî, di rûpelê Welat de ferhengokek bi kurdî-tirkî we-re weşandin em ê xweşîr hînî zi-manê xwe bîbin. Ji bo her tiştî ji welat re spas dikim.

Mervan Karker
Serhed (Wan)

KARTA ABONETİYÊ

Ji kerema xwe re ji hejmara ... pê ve min bikin aboneyê Rojnameya WELAT

Nav :
Paşnav :
Navnîşan :

Bedelê abonetiyê razînîn:

Li Tirkîye: Y. Serhat Bucak İş Bankası Cağaloğlu
Şub. Hesap No: 379809Li Derve : Y. Serhat Bucak İş Bankası Cağaloğlu
Şub. Döviz tevdiat hesap No: 3113617

Aboneyê hejâ,

Ji kerema xwe re vî cihî dagîrin û tevlî kopyeke pelê razandina bedelê abonetiyê bişînîn. Navnîşana WELAT Başmusahip Sok. Talas Han No: 16 kat: 3, No: 301 Cağaloğlu / İSTANBUL

Tel-Fax: 512 12 87

Mercen abonetiyê:

6 meh	Li hundir
12 meh	60.000
	120.000

Li derive
30 DM
60 DM

Hezkirina
rengê sor...

Hevalêñ delal, rojnamevanêñ me yêñ hêja
Cejna me ya neteweyî li gelê me û li hemû gelêñ bindest pîroz be.

Newroz li Kurdistanê dîsa bi xwîn hate pîrozkirin. Gel li hember koledaran serî rakir. Dijmin xwîn herikand. Li we-latêñ dinê gul bi baranêñ bi-harê vedibin. Li Kurdistanê jî bi xwînê.

Gelo gelê me çîma hewqas ji rengê sor hezdike? Newroza 92 an cardin nîşanda ku, azadî û serxwebûna Kurdan bi rengê sor tê naskirin.

Sala 1999 sala me ye...

Bi cejna Newrozê re, di vê roja mezin de derketina Welat jî pîroz dikim. Ev gava we, meşa we ya bi kurdî serfiraz be.

Bi silavêñ biratî û şoreşge-rî.

A. Uzun / Edene

Welatê min

Welatê min e ji bav û bapîra
Terka wî nadîm bi qeyd û zincîra
Sax bixin gorê biçim ba şera
Bi min pirr xweş e kuştin bi we ra

S. Dalgiç / Alanya

Serfiraziya we
daxwaza me ye

Em ji dil û can Newroza 1992'an bi serhildan û yekîti-ya neteweyî li we pîroz dikin.

Serkevtin û serfiraziya we daxwaza me ye.

Rojnameya Berxwedan

ja duşemê li Cizîra Botan 10-15 rojnamevan desmelêñ sipî bi serê daran ve di-kin û dimeşin. Hêzîn mêtînger berê çekan didine ser rojnamevanan, muhabîrê rojnameya Sabah, Izet Kezer tê kuştin.

Gerilla êrîş dike

Gerilayê ARGK çarmedorê avahiyê tugay, cendirme û polisan girtin. Gerila ji évarê heyani sibehê avahiyê leşkergihan bi topê hewanê, bazoqan û çekêñ giran kutan. Şîrnex du roj dibin qontrola gerila de ma.

Gerilayê ARGK (Artêşa hêzên dagîrker.

Rizgariya Gelê Kurdistan) di 23 î Adarê de êrîşke mezin bire ser hêzên dewletê yên li Şîrnexê. Gerilayê ARGK êvarê saet 19 an de ji çar hêlan ve ketin nav Şîrnexê. Çarmedorê avahiyê tugay, cendirme û polisan girtin. Gerila ji évarê heyani sibehê avahiyê leşkergihan bi topê hewanê, bazoqan û çekêñ giran kutan.

Elektrikêن Şîrnexê tev hatin girtin. Şîrnex du roj dibin qontrola gerila de ma. Wek ku tê zanîn di şahiyê Newrozê de hêzên 'ewlekarî' yên dewletê bi tanq û panzeran agir vekirin ser gel nêzîkê 100 mirov kuştin û bi sedan ji birîndar kirin. Ji gel bi sedan girtin avêtin hundir. Yen ku hatin kuştin piraniya wan jin û zarok bûn.

Gerila ji li hemberî vê qirkirinê bersiv da û êrîş bire ser

Di vê şevê de nûçegihanê rojnameya Cumhuriyet ji waliyê Şîrnexê re telefon dike, di navbera wan de ev hevpeyivîn derbas dibe.

-Êrîş kengî dest pê kir?
-Du saet berî.
-Rewşa we ci ye?
-Em di nav muhaserê de ne.
-We alîkarî ji der ve nexwest?

-Belê ji Amedê me alîkarî xwest

-Wê îşev bê?
-Belku sibehî bigihijîne me.
Jinê polisan jî, ji Enquerê re telefon vedikin û ji dewletê alîkarî dixwazin.

-Ji bo xwedê, me xilas bikin. PKK hawîr dorê me girtiye. Leşker û polîs jî nikarin tu tişt bikin. Ji me re balafir bişînin û me xilas bikin. Ji bo xwedê.

Balafirên şerê yên dewleta

Tirk ji Amedê rabûn û bi ser Şîrnexê ve çûn. Balafir û helîgopterên dewletî ewqas li ser Şîrnexê çûn û hatin ku camê xaniyan tev hilweşîyan. Jineke pîr 60 salf ji dengêñ balafirân mir.

Gerila piştî ku Şîrnexê du roj di destê xwe de hiştin, ji bo ku gelê Şîrnexê zêde zirar ne-bîne dîsa jê vekişîyan.

Dîsa di 23 î Adarê de gerilayê ARGK ê, li ser Cizîrê de girtin û êrîş birin ser hêzên dagîrker. Navbêra hêzên dagîrker û yên ARGK ê de şer heta sibehê dom kir. Li gor agahdaryê ARGK ê, ji hêzên dewletê kêmîfirin 8 kes hatin kuştin.

Di 23 î Adarê de dîsa gerilayê ARGK ê li Serhêdê êrîş birin ser leşkerên dagîrker û ji wan 6 kes kuştin.

Li Cizîrê 4 tîmêñ taybetî hatin kuştin.

Di 25 ê Adarê de komek ji gerilayê ARGK êrîş birin ser alaya cendirman a li Amedê. Alayê bombe kirin û bi tifangan kutan. Derbarê mirî û birîndaran hîna tu agahdarî nîne.

li dewletê serdest nîne. Em bangî dewlet û PKK dike. Serê ku di navbera xwe de di-domîn, divê ku li gor prensibîn dadmendiyê bimeşînin."

Di dawîya daxwiyanîya xwe de, çapemeniya Tirkîye protesto dike. Ji ber ku xeberan bi objektîfi nanirxînin û bi şîweyek bê alî pêşkêsi gel na-kîn. Bang li gel dike ku rojnamayan protesto bikin û nexwînîn.

Her wiha bi mebesta protestokirina dewletê û hişyarkirina raya giştî 15 rewşenbîrên Kurd û Tirk roja çarşemê li bajare İstenbolê ketin greveke birîcîbûnê. Di nav rewşenbîran de, Musa Anter, İsmail Beşikçi, Abdurahman Durre, Feqe Hüseyin Sağınç, Yaşar Kaya, Eşber Yağmurdereli, Bilgesu Ere-nus, Serhat Bucak, Sırı Öztürk, Nurettin Yıldırım, İbrahim Gürbüz, Sara Akan, Aykut Başaran, Recep Maraşlı hene.

Li Amedê û Istenbolê grevê birçîbûnê

Mebûsên Amedê Leyla Zana û Hatip Dicle bi berpirsiyaren 16 komelêñ demokratik ve di 24 ê Adarê de ji bo protestokirina êrîşen dewletê yên ku di dema pîrozahîyen Newrozê de bûn, sedemêñ kuştina 93 mirovên sîvîl yên Kurd, dest bi greva birçîbûnê kirin. Greva birçîbûnê li Amedê, di lokala Partiya Keda Gel (HEP) de û ji bo 48 saetan e.

Leyla Zana û Hatip Dicle daxwiyanîk belav kirin. Di agahdariya xwe de wiha dibêjin: "Ji roja Newrozê heta iro hêzên dewletê, qetîşaman li ser gelê me bikar tîmin. Ji bo protestokirina van qirkirinan em, gelê Amadê tev di 28 ê Adarê, navbera saet 7-17 an de vewwendin (dawet) ê nederke-

tina ji mal dikein."

Leyla Zana, Hatip Dicle, berpirsiyaren 16 komele û nîwêrêñ partiyê konevanî (siyasi) ji bo çapemenî daxwiyanîk kirin. Di vî daxwiyanîya xwe de bang li dewletê û PKK ê dike û wiha dibêjin: "Şerî veşartî, li Şîrnex, Cizîrê û Nisêbînê, bi tanq, top, panzer û helîkoptoran derkete holê. Ji meha çileyê biharê ve çiyanî me bombe dike. Niha ji gelê me bombe dike. Di şahiyê Newrozê de ji hêzên ewlekarî yên dewletê yek mirov bi çek nehatîye kuştin. Dewlet 93 mirov bê çek kuştin. Bi sedan birîndar kirin û ewqas jî girtin avêtin hundir. Hêzên dewletê ji nîrxîn (qîmet) mirovî û dadmendî bi timî dûr in. Hikûmet

İHD li Cizîrê bû: 'Îktîdar di destê kê de ye?'

Dewlet Newrozê di xwînê de hişt. Sekreterê giştî yê Komela Mafêñ Mirovan Akîn Birdal, bi grubek hevalê xwe ve di 20 î Adarê de hatinê welêt. Akîn Birdal di şahiyê newrozê de li gelek cihêñ Kurdistanê gerîyan. Akîn Birdal êrîşen dewletê yên li ser gel wiha tîne zi-man: "Li Cizîrê gel, Newroza xwe gelek xweş pîroz dikir. Yekcar hêzên ewlekarî yên dewletê agir vekirin ser gîrsîn gel. Min bi çavê xwe dît. Dewlet tanq û topa xwe sand ser gelê herêmê û New-

rozê di xwînê de hişt."

Akîn Birdal, di 24 ê Adarê de, ji Cizîrê derbasî Amedê bû. Li Amedê ji bo çapemeniyê (basin) konferansek saz kir. Di axaftina xwe de Akîn Birdal: "Di herêmê de otorîteya sîvîlan qet nîne. Hikûmet li herêmê di iktîdarê de nîne" dibêje.

Birdal axaftina xwe didomîne û wiha dibêje: "Li Cizîrê û li herêmê tev, dijmintiya hêzên dewletê ya li hemberî gel me dît. Em bûne şahidê dijmintiya hêzên dewletê ya li

hemberî mafêñ mirovan."

Akîn Birdal, banî Demirel û wezîrîn Hikûmetê dike û dibêje: "Dewlet zarokên 12-13 salî kuştin. Dewleta ku van wêneyan (resim-manzara) li pey xwe bihêle, li dînyayê tu dem prestijâ wî nîne. Hikûmet ji aliye kî ve dibêje pîrozkirina Newrozê serbest e û ji aliye din ve jî bi tanq û topa êrîş di-be ser gel. Ev dijberî û durûtiyeke mezin e, li herêmê iktîdar di destê hikûmetê de nîne. Werin binêrin li herêmê iktîdar di destê kê de ye."

KONEVANIYA NUH

Kemal Okutan (Wekîlê Sekreterê HEP ê)

Newroz

i dîroka her neteweyî de rojênejbîr hene. Cihê rojêñ wilo di jiyanâ gelan de mezin e. Xelk rojêñ xwe yên bi vî celebî bi bir-yardarî diparêzin.

Newroz ji ji bo Kurdan rojeke bi wate û bi mane ye, girîng û mezin e.

Newroz dawîya rojêñ xedar, tarî û nexweş û Mizgîniya azadiyê û ronahiyê ye.

Newroz navê adet û toreyeke duhezar û şes-sed salêñ kevin e. Mane û efsana Newrozê iro hêj ji mestir bû.

Di pey Dehakê zâlim re bi sedsalan, Dehak û zâlimen nuh der-ketîne. Belê Kawayêñ li hember zora wan derdi Kevin ji çêbûne. Kawayêñ hemdem meşale û agirê azadiyê bi canê xwe gurr di-kin.

Newroza 1992 an li dijê mîtingehkariyê û her texlîte paşverûtiyê bûye sertac û gula Newrozan.

Li welat û li her aliye Tirkîye bi şeqw, eşq û serhildan Newroza 1992 an tê pîrozkirin û ji bo gelê Kurd bûye hêviyeke mezin. Newroza 1992 an bûye îspata xwegirtin û rûniştina avahiya azadiyâ gelê Kurd. Herwiha bûye îspata ku cu siyaset, çiqasî hov di-be bila bibe wê nikaribe rî li rabûna gelê Kurd bigire.

Hêzên desthelatdar îsal bi hemû hêz û qeweta xwe xwestin re li pîrozkirina Newrozê bigrin. Mestirîn çekêñ giran û bi dora 100 hezar leşkerî nikaribû bibe rîlîgirê rabûn û germ û gurriya xelkê.

Hêzên desthelatdar û li ser kar her bi tenê xelkê bê çek, xwe nikare biparêze qirkirin e.

Prove û ceribandinê qirkirinê hê mestir hatin kirin û niha ji têne kirin. Belê gelê Kurd qîma xwe bi her tiştî anîye û li ber xwe dide. Gelê Kurd bi vê Newrozê re azadiya xwe girtiye desten xwe.

Dewletê, xelkê li Cizîrê, li Şîrnexê, Hezexê, Nisêbînê, Sérî, Amedê, Edene, Mersînê, İstenbol û pir cihêñ din, di nav pîlén pîrozkirina Newrozê de gulebaran kirine. Ev li dijê gelê Kurd vekirina ser e. Di vî şerî de, qeyde û usûlîn dadmendî (hiqûqi) kar na-kîn. Tank, top, topê balfîşîkîn, balefir û her celeb çek têñ bi ka-ranîn. Belê bi ser her tiştî de gelê Cizîrê û Şîrnexê şerî xwe didomîne.

Kurt bê gotin di vê Newrozê de gelê Kurd xwe îspat kir û xwe ferz kir.

Ev Newroz xwedî wateyeke (maneyeke) din e ji. Kesên ku heta iro PKK mîna aliye kî şer qebûl ne dikirin û iro dibêjin: "Belê ev şer e û PKK di vî şerî de terefek e."

Qebûkirina vê rastiyê ku PKK aliye kî şer e, bîvê nevê wê pey-mana Cenewre ya şer (Cenewre savaş sözleşmesi) têxe rojêv û wê şerê nav PKK û dewletê li gora vê peymanê bête nirxandin (değerlendirme).

Tiştî tê xwestin ev e: Gerek dewlet mîna aliye kî vî şerî, ji bo bi aliye din re rûnê re û imkanan çê bike.

Heger daxwaz sekinandina xwînriyandînê û pêdekirina rîyeke aşîtîxwaz û demokratik e ji bo pirsgirêka Kurdî, diyalog û rûniştina herdu aliyan pêwist e.

Riya bi tenê sekinandin û vemirandina şer û piştê ji di bin cavidîriya Yekîtiya Neteweyan de muneqeşa li ser masê ye.

Madem ev herb û şer e, dermanê wê aşîti ye. Cesaret divê ji bo aşîtiyê. Dewlet divê ji bo aşîtiyê bixe-bite.

Belê bila sala 1992 an bibe sala azadiyê, aşîtiyê û birayetiyeke rast û dirust û bibe çareyek baş û saxlem ji bo jiyanekê ku bira-yek li birayê din naxe û giş bira wekhev in.

Em dixwazin Newroza sala 1992 an vê birayetiye çê bike û bîne pê.

Gelê Tirk ji ji bo rawestandina vê herbê kar bike. Ev gerek ji bîra nebe ku ne bi tenê Kurd, belê xorten Tirkan ji di vê herbê de têne kuştin û wê hê ji bêne kuştin.

Herwiha bila tim di bîre de be ku perên dibin gule, bombe, di-kevin bîrîkîn cehş û tîman giş ji bîrîka gelê Tirk derdi Kevin.

Ez giş şehîdîn me û Rehşan Demirel ku bûne rîwyîn li ser ri-ya Kawayêñ hemdem, bi hurmet û rezdarî bi bîr tînim û Newroza gelê me û giş gelên Rojhilata Navîn ji dil û can pîroz dikim.

Barzanî li paytextê Ewrupa digere û serhildana gelê Kurd li bakurê welat terorîst dibîne

Piştî ku li Enqereyê hevdîtinê bi dizî û eşkere bi berpirsiyarê dewleta Tirkîyê re çekirin û hinde planê pêşerojê danîn, xwe gihande Londra'yê.

(Almanya Welat)
Dawiya xeleka gera Serokê Partiya Demoqrat a Kurdistan-Iraq, niha paytexta Al-

başûrê Iraqê birçî ye û hewceyê alîkariya diravî, lojîstîkî û humanistî ye... Li dawiyê, serokê PDK hat li Almanya rawestiya.

Rojnameyeke Almanî ku bi dorfirehî tê belavkirin, di roja 14.3.1992 an de, hevpeyvînek bi Barzanî re çekir.

Gelo tu têkilî yan jî nêzîkbûnek di navbera we û PKK de hene?

Bi rastî dema ku mirov hevpeyvînê dixwîne, yekser tê derdixe ku ew bi ci armancê hatiye Enqereyê. Her wiha ji bo ci serokatiya serhildana li Bakurê welat terorîst dibîne.

Rojnameya Die Tageszeitung di 14 Adarê de hevpeyvînek bi Barzanî re çekir û ew di heman rojê de weşand.

Rojnamevan sedema hatina wî dipirse: Gelo hûn ji bo ci hatiye Almanya? Barzanî se-

manya Federal Bonn e.

Piştî ku li Enqereyê hevdîtinê bi dizî û eşkere bi berpirsiyarê dewleta Tirkîyê re çekirin û hinde planê pêşerojê danîn, xwe gihande Londra'yê. Her wiha li Londra'yê jî, çend hevdîtin bi berpirsiyarên Inglistanê re çekirin û ji wir berê kerwanê

Bi rastî dema ku mirov hevpeyvînê dixwîne, yekser tê derdixe ku ew bi ci armancê hatiye Enqereyê. Her wiha ji bo ci serokatiya serhildana li Bakurê welat terorîst dibîne.

xwe da Parîsê. Li Parîsê, Barzanî diyar kir ku gelê Kurd li dema hatinê bi pirsên alîkariyê ve girêdide û dibêje: Berî

her tiştî em hewceyê alîkariya lojîstîkî, humanistî û madîne. Divê hûn alîkariya me bikin. Her wiha em ji hikûmeta Almanya dixwazin ku ambargo ji ser Iraqê hilîne ji ber ku em jî ji wê çemberkiranina ekonomîkî ziyanen mezin dibînin.

Rojnamevan li ser çûyîna wî ya Enqereyê dipirse: We-

Wan jî vê dawiyê başûrê Iraqê bi mebesta hilanîna kampê PKK, bombakirin, hûn vê yekê çawa dibînin? Barzanî wiha bersiva rojnamevan dide: Em bi Enqereyê re rûniştin, wisa jî em li ser mesela bombakirinê axifin, wan soz dan ku wê êris were sekinandin, wê cihêne ku sivil lê dimînîn

deran namîne. Girîng e dewleta Tirk rewşa me deyne ber çavêx, eger ev bombakirin ne sekine wê dîsa gelê me li wî alî koç bibe.

Li ser armanca hilbijartînê ku wê çebikin, rojnamevan armanca wî dipirse, xwiya dike ku armanca wî ne çekirina welatekî û ne avakirina dewletekî ye, armanca wî ya bin-

Barzanî, serhildanê gelê Kurd wek terozîzm dibîne

ke ku diyar dibe, neyîn bombakirin. Her wi-nêzîkbûnek di navbera we û sa xwiya kir ku ew cih ne hikûmeta Tirkîyê de heye. cihêne PKK ne, PKK li wan

gehîn, çareserkirina pirsên siyasî yêndirî ye. Tu têkiliya meclîsa ku emê çebikin bi siyaseta derive û damezirandina artêsekê ve nîne, ev pirs girêdayî hikûmeta merkezi ya li Bexdayê ye.

Li dawiyê rojnamevan jî dipirse: **Gelo tu têkilî yan jî nêzîkbûnek di navbera we û PKK de hene?**

Barzanî hêrs dibe û yekser încar dike: Ji ber ku PKK ne partîyeke şoşegir e, tu caran em bi terorîstan re nadîn û nastînîn. Didomîne û dide xwiya kirin "PKK partîyeke terorîst e, ne tenê terorîst, sinorîn terorîzmê derbas kirine."

Abdullah Öcalan bi xwe jî mîna İdî Amîn kesekî diktator û despot e. Em li dijî islûbê ku PKK dimeşine ne. Ew islûb tu caran nikare gel xelas bike. Tirkîye di demokrasîyeke baş de diji, divê edî PKK vê metodê bîrawestî ne... Em nikarin weke ku PKK dimeşine şerî xwe bimeşin..."

GOTİN

Yaşar Kaya

Mirin ferz e

Îro 22 yê Adarê ye, do Newroz bû. Newroz'a îsal bi xwînê, bi barûtê, bi kuştinê ser me de hat. Gula bi xwe re vekir. Newroz bixêr hat.

Edî ji bo me mirin ferz e, biratî tuneye. Em ji dînyayê re ilan dikin. Îsal 30 sal e, em di dadgehan de, di nîvîsarân xwe de, di civata Partiya Keda Gel (HEP) de dibêjin Kurd û Tirk bira ne, ev tevger ji bo me bi buha ye, lê belê kesî dengê me ne bihîst.

Li welatê me, jî û zarokên me di bin tank û topan de têne kuştin. Dest davêjîne jî û zarokên me. Ji ber vê yekê edî mirin ji bo me ferz e.

Em gazî cihanê dikin, em gazî koma mîletan dikin, em gazî herkesi xwedî wîcandan dikin, ev qetîam e, ev xwînmijî ye, ev kuştin e, dikin doma me bînin. Bi van dek û dolaba ji bo qetîama xwe heqîyê hazir di, edî çare tune, ji bo me mirin ferz e.

Kê dîtiye, kê bihîstiye, hûnê 70 salan zimanê gelê Kurd qedexe bikin, tu heqî nedînê, rojnamen wî, kovarê wî, radyoya wî, televîzyona wî, di dibistanan de xwendîna wî qedexe bikin. Roja cejna wî eyda wî jî bi top û tivingan, bi panzêran ser de herî, jî û zarokan bikûjî. Ji bo me neheqî ye edî, em heznakin bimînîn li dînê. Ji bo me mirin ji jiyanê çêtir e, ji bo me mirin ferz e.

Ev hov û xwînxwar, ji me yek tiştekî dixwazin, ew jî koletî ye. Di 70 salan de ci dâne me? Me yek partîtiya wan jî dît, me demokrasiya wan jî dît. Zîndan û hepis giş para Kurdan ket. Ji hilbijartînê heya hilbijartînê em têne bîra wan. Yek derdikeye dibêje: "Hûn Kurd hene (Kürt realitesi)." Ger em hebin wê heqîn me jî hebin. Hûn wan çîma davêjin pişt guhê xwe?

Dinya dizane; em nikarin navekî kurdî li zarokên xwe kin. Navê cih û warêne me giş guhertin. Di kela Diyarbekirê de ji 100 û zêdetir mîrxas û navdarên me hatin kuştin. Mesûlîn kuştina wan kî ne?

Di dînyayê de tu dewlet tune ku bomban bavêje ser welatiyên xwe. Kurd bi mirin kêm nabin, iro mirin hatiye lingê me, edî em nikarin jê birevin, ji ber vê yekê mirin ji

bo me ferz e. Cendîrme, polîs, tîmê kontra, bê şik, bê suphe agir dikin û xelkê dikujin. Ev bi kîfa xwe jî û zarokan dikujin. Divê em rê li ber van bigirin.

Cihêku lê hiqûq tunebe, dewlet tu neye, li welatê me zilm û kuştin heye, edalet tuneye, dewlet tuneye, belê hûn dikarin dewletê bibine wir, bi cehşan, bi korucuyan, bi xayînan. Kurd bi Kurda dane kuştin. Bi vî awayî mesela kurdi saffî nabe. Kurd heq û hiqûqen xwe dixwazin. We ci daye wan ew pê qayil nebûne? Vê ji me re bêjîn. Bê rûmet bê şeref, bê xwedî û xwedan, 150 sal e em koletiyê dijîn, edî ji xenc û ji zincirên milên me pêve tiştekî ku em winda bikin ne maye. Ji ber vî, edî mirin ji me re ferz e.

Xwîna qewez tevî Newrozê bû, dilê me tişî kul û birîn bû, ji her aliye Kurdistanê dengê şînê tê, tabûtên şehîdan radibin, koça şehîdan diçê, ew ji Wanê heta Cizîrê Kulîkê Mezra Botan in, ew hêstirên çavên qîz û buka ne, ew ala jiyanê ne. Lî belê dîsa jî dibêjîm, edî ji me re mirin ferz e.

Ji destê min tiştek tenê tê, ezê vî dilê xweyi nexweş bifroşim ji şehîdê Newrozê re bikime kefen.

Ewrupa ristekê mezin dide Tirkîye

B.Botanî

Di dema 04.03.92 de nûçegihanekê (muhabir) Norweç bi navê Cristian Borç li serbajarê Belçiqâ Bruksel hevpeyvînek bi yekî Holandî, ku di hindurê AT (Koma Aboriya Ewrûpa) de berpirsiyarê delametekê (vatinî:karguzarî) mezin e re çekir. Di vê hevpeyvinê de Holandî wiha digot: "Ji paşketin û belavbûna Sovyetê me bala xwe dayiye Rojhelata Navîn û Komarê Sovyetê yên kevn. Ji ber ku li wir pîr tîstên nuh pêk tê. Berî hertiştê em bi pêshatiya (pêsheroj) Ewrûpa mijûl in. Anglo li ser dinyayê parastina Ewrûpa a leşkerî, aborî û kunevanî karguzariya me ya yekemîn e. Lewma, em nahêlin welatêni misliman wek Iran, Libye û Irak pêshatiyê Ewrûpê têxînin talûkê.

Em di guftugoyen xwe de bi taybetî li ser herêma Rojhelata Navîn disekekin. Di vê bingehê de jî Tirkîye ji bo me ristekî (rol) mezin dilzê. Bi aloziya (kriz) Xelîcê jî Tirkîye diyar kir, ku ew bi me ve ye. Em ê di bin bandoriya peymana atlantîka bakûr (Nato) de ji bo rawestandina (sekinandina) ew guhertinê, kuli herêmê Rojhelata Navîn û Komarê Sovyeta Kevn wek Azerbaycan, Kazakistan, Türk-

menistan û Tacikistan, pêk tê alîkariyeke mezin bidin Tirkîye. Da ku Tirkîye bikarîbe bi azînê (metod) me siyaseta xwe birêvebibe".

Cristian Borç dipirse: "Di vî warê de karguzariya Norweçê ci ye?".

Holandî di bersivê xwe de wiha dibêje: "Divê Norweç jî demeke kurt de bibe endamê AT. Ji xwe Norweç endamê Nato ye û pevgirêdaniya wê bi Tirkîye re pîr rind e.

Dema ku Cristian Borç bi Holandî re axaftina xwe xelas dike, vedigere û bi hêrs ji guhdarê wênegûhêza (TV) Norweçî re wiha dibêje: "Di vê demê de li Bruksel bîyarêne pîr dîrokî tê girtin. Ew bîyarêne, ku sêwekê (şeklek) nuh didin sazûmana dinya me. Ger Norweç nebe endamê AT, em ê lêhatina (şans) xwe a dîrokî winda bîkin".

Ji axaftinê jor jî tê xwiyakîrin, ku karbidestêne Ewrûpa bi Amerika re yekîti dixwazin ku dikarîbin dinya me sehî bikin (kontrol), da ku dikarîbin xwîna bindestan zêdetir bimijin. Lewma jî hevgirê di din dûgelêne dagirkerî. Bi vê

Welatê Rojava naxwazin ku gelê li herêmê Rojhilata Navîn avahiyê serbixwe û demoqratîk çebikin. Ji ber ku ew roja ku gelemeperiya Rojhelata Navîn ji bindestiyê xilas bin, wê eniya xwe a biratî û mirovatiyê çebikin û ji bo mafê xwe yên jiyanê berxwedana xwe bidin.

(îfada) pena-hindekê (ilticaci) filistînî girtibû. Wexta ku ev derket holê, bi leckirinekê (tartışma) tinêni mîna "mafê mirovati", "parastina dadê", "azadiya fi-kir", û "parastina demoqrasî" ku Welatê Rojavayê bikartînin, ji bo berjewendêne wan in. Ne ku ew evîndarê wan gotinan in.

Ji xwe serokwezîre Tirkiyê Süleyman Demirel jî ji bo pîvandina reaksyonen (berpêyi), ku muhtemelen ji Welatê Rojavayê dijî Tirkiyê, ger Tirkîye qirkirinekê çêke, bilind dibin, çûbû Emerika Yekbûyî. Lewma jî divê gelê me yê rizgarîxwaz, ku fro berxwedana gelêri dide, bi berpirsiyariyekê rast xwe nêzîkê pirsgirêkan (meselan) bike û bi bîryarêne rast jî şopa xwe bajo. Di vê demajô (asama)ye de jî baweriya xwe bi Welatê Rojava û hevalbendêne wan ve neyîne. Ji ber ku ew li kemîn (pusu) in û ji bo şikestin û qirkirina berxwedanê Kurdan li fersendê digerin.

Di demajoya îroyîn de bêtevgerî dijminê dijwar e. Divê gel bêtevgeriyê biterikîne, ew dubendiyê ku di nav wan de ne, wan berdin û beşdara eniya rizgarî bibin. Bi vî awayî jî nahêlin gelê Norweçîyan bibe agahdar li ser zordestiya, ku ji alî rejima Tirkîye li hember Kurdan tê ajotin, bibin. Ji xwe geleki Norweçî jî dibêjin televîzyon û rojnameyê Norweç li gor siyaseta Nato wesandin xwe dikin.

Ger Kurd di têkoşîna rizgariya neteweyî de dûgelêne (dewlet) Nato û AT li hemberê xwe bibînin, bila kesekî şas nebe. Ew bêjeyen (go-

awahiyê jî dewlemendiya bin û ser erdêne bindestan di nav xwe de parvedikin, da ku mejokdari (sömürü)ya xwe bidin domkirin.

Ew bûyerêne ku di vê dawiyê de (ji serê 1991 heta fro) li Kurdistan Bakûr pêk hatin, qet yek jî di wênegûhez û rojnameyê Norweç de dermeketin. Bes ger yek mirovîkî van welatêne, ku pevgirêdaniya wan pê ve pîr xwirt nîne, were birîndar kirin an jî kuştin bi rojan dikarin bidin. Viya jî serxwebûn û objektîfa demoqrasîya wan a derewîn û dûbendî dide dest. Ew, bi vî awayî jî nahêlin gelê Norweçîyan bibe agahdar li ser zordestiya, ku ji alî rejima Tirkîye li hember Kurdan tê ajotin, bibin. Ji xwe geleki Norweçî jî dibêjin televîzyon û rojnameyê Norweç li gor siyaseta Nato wesandin xwe dikin.

Di dawîya 1991 de Mossad li Norweçê bi pasaportê polîsîn Norweçê derbirina

Gelo dewleteke ku dibêje "dadgehîn min serbixwe û azad in û tê de hemû kes bi dadat tê darazdan (yargilanmak), çawa dikare karên wilo dûbendî û bêmirovatî bike. Bîryarê vê yê xwendevanan e.

Ez dixwazim dîstin û çavkaniyê xwe wiha şîrove bikim: Welatê Rojava naxwazin ku gelê li herêmê Rojhilata Navîn avahiyê serbixwe û demoqratîk çebikin. Ji ber ku ew roja ku gelemeperiya Rojhelata Navîn ji bindestiyê xilas bûn, wê eniya xwe a biratî û mirovatiyê çebikin û ji bo mafê xwe yên jiyanê berxwedana xwe bidin. Ev jî ji berjewendêne (menfaat) welatê Rojava re ne baş e. Anglo ew bîryarêne rast jî şopa xwe bajo. Di vê demajô (asama)ye de jî baweriya xwe bi Welatê Rojava û hevalbendêne wan ve neyîne. Ji ber ku ew li kemîn (pusu) in û ji bo şikestin û qirkirina berxwedanê Kurdan li fersendê digerin.

Di demajoya îroyîn de bêtevgerî dijminê dijwar e. Divê gel bêtevgeriyê biterikîne, ew dubendiyê ku di nav wan de ne, wan berdin û beşdara eniya rizgarî bibin. Bi vî awayî jî derzêne, ku di eniya neteweyî de xwiya dibin, bigrin. Dubendî û tevlihevbûn herwext hêz dide aliye din.

Gelê Kurd helbet wê bi ser bikeve

Musa Muhtar

Berî çend rojan di TV ê de, li ser mafê jiyanê radiwestiyan; ne li ser mafê mirovan yên wek ramyarî, rîexistinî û hwd. Dema dabaşa (behsa) mafê mirovan dibe, helbet pêşîn mafê jinê tê bîra mirov. Ji xwe kesî ku mafê jiyana wî tune be, nikare bibe xwedanê tu mafî. Belam li Tirkîye, gava qala mafê mirovan tê kirin, mixabin yê pêsemîn mafê jinê tê bîra mirov. Lewre li Kurdistanê her roj mirov tê kuştin, tê birîndar kirin. Van kuştinîyan jî hêzên dewletê bi xwe dikin. Mafê jînbûnê ne tenê mafê mirovan e, lê mafê candaran tevan e. Mixabin li Kurdistanê, ji bo Kurdan mafê jinê jî nîne.

Dema ku mafê jinê ji bo mirovan bê pejirandin (qebul kîrin) divê ku mafê ramyarî, rîexistinî û hwd jî bê pejirandin. Helbet gelê Kurd wê bi ser bikeve.

Bijî Seydayê Mezin

Bijî seydayê mezin, bijî hevalê serok Seydayê şehîdên Kurd, ji bo me bûyî dîrok Pesnê te pîr giran in, têra wan nakan hevok Ew ilm û hinerêne te, matkir kedxwar û mîjok

Mela Ebdilah dijîn em bi bîr û bahwer in Mela û seydayê Kurd wê ser rîka te herin.

Mamostayê Tîmoqî bijî seydayê Xerî Xemgîn e bo te welat kur û keçen bi kezî Ser memberan kire qîr, ne bi tîrs û ne bi dîzî. Serxwebûna Kurd te xwest qada zordar lerîzî

Mela Ebdilah dijîn em bi bîr û bahwer in Mela û seydayê Kurd wê ser rîka te herin.

Ji rîka ola xweda, tucar tu dûr nebûyî Şex û melên xwefiroş li gorî wan neçûyî Ji bo doza serxwebûn li her chî hebûyî Cinara zexim û bilind, di nav hêzên me bûyî

Mela Ebdilah dijîn em bi bîr û bahwer in Mela û seydayê Kurd wê ser rîka te herin.

Ji bo mamostayê Kurd, rîberê dinya û dîn Blî bihiştê şad bibî gel şehîdê cilbixwîn Şoreşvan te ji bîr nakin, jan da dilê Dilbîrîn Xwes bi Kurd û Kurdistan, bila şoreşvan bijîn.

Mela Ebdilah dijîn em bi bîr û bahwer in Mela û seydayê Kurd wê ser rîka te herin.

Dilbirîn

DİMİLKÎ [ZAZAKÎ]

21 ê Adari roşanê ma Kurdan o. Roşanê Newrozî yo Roşan namey cê ser o, rojê keyf û şayî yo. Labelê welatê ma Kurdan di wina nîyo. 21 ê Adari welatê Kurdan di ver a Dewleta bêbavi rojê lej û cengî yo. Rojê protestokerdiş kolonyalizm o. Cûka no roj Kurdistan di bîyo sembolê xoverûdayış, azadî û xoserbiyayış.

Şehîdê Newrozî bêhesab i. Nê şehîdan ra yew (jew) zî Zekîye Alkan a. 21'ê Adari 1990 rojê Zekîye Alkan o. No roj lezalez kesî virî nêşano. Zekîye ewro (eyro) adirê Newrozî wertey Diyarbekir di, pey a leşda xona teze û ciwani wekerd. Adiro ki Zekîye paytextê ma di wekerd şewqê xo da heme çehêr qirmandê welatdê ma. Zekîye Alkan bî adirê Newrozî. Zekîye, koyandê ma ser o bî vilika azadî. Zekîye bî sembola xoverûdayış û ciwanikey.

Xoveşnayişê Zekîye heme hetan ra cemâtê Kurdan ser o yew tesîro gird (girs) verda. Verê heme çi, xoveşnayişê Zekîye hereketê ceniyanê

welatsînayoxan geş û xurt kerd. Cemâtê ma di qedr û qiymetê caniyan vêşî bi. Ebi na qehremanay Zekîye ra pey, şaristanan di zî ceniyanê roşanbîran doct bi lojê kord. Kolonyalist û zordarî şâş û mat mendî. Tersan ver nêzananyî do se kerî. Heqê yînî (jînî) bi bitersî. No girwe, yew girwedo şenik nêbi. Keynanê Kurdan semedê xelaseyda welatê xo, xo gan bi ganî veşnayî.

Xoveşnayişê Zekîye, welatê ma û Tirkîye di vengan da. Rojname û kovaran rî bi yew babeto muhîm. Herkesî gore bê xo derheqdê Zekîye di nuştînî. Mîlîtaney, zaney û rîndey Zekîye munaqeşa kerdinî. Nê nuştoxan ra qorînî zî waştînî fe'm bikî, gelo çimey ciwanikey û cesaretê Zekîye ci bi? Bêguman yew persa anasarên (winasînî) cadi xo dir a. Û cewabêna persi ganî bêrô dayış. Çaxo ki kê cewabêna persi nêdî, kê nişnî Zekîye bişinas-nî.

Zekîye Alkan şarê Erzînganî bî. Labelê ya bixo yew

qeza Tirkîye de marda xo ra bena. Gedeyey (domaney, qicey) û tayn zî ciwaney jay Tirkîye di vêrena. Zekîye se-medê wendiş xo yena welatdê xo. Diyarbekir di dest bi fakulta tibê kena. Zekîye, hewa (raya) verêni trajediya welat û şardê xo zaf nîzdî ra tiya (ewta, wita) veynena. Zekîye tiya di huwyetdê xo hesêna. Welatê jay bindest,

şarê jay kole wo. Ebi nê zanayîş Zekîye dest bi xebata xona sîyasî kena. Welatê xo ser o wanena. Labelê hezey qorinan ya, welatê xo tena kitaban ra nêşinasnena. Vernîda xortan di rayirdê xelasseyda welatê xo di kar û xebat kena. Mitîng û protestoyan di, zîndanan ver di Zekîye serekê xort û keynan a. Ebi na mîlîtaney û ciwanikey Zekîye bêna guley emba-zandê xo.

Hewna ay wext, Welat di hadiseyê girdî qewmînî. Zanayîş û baweriya millî ser-serê welatî vila bibi. Şarê ma hewndê serran ra newe warıştbi. Dewleti koyan di darbi darbi ser o wardinî. Zîndanê dewleti, dewleti ri bîbi zîndan. Hişyarbiyâşı millî, kewtbi heme qatêgorî û tebe-qandê cemâtî mîyan. Cemâtî ma, hêzê xo newe keşf kerdinî. Ca bi ca têkîlî kolonyalîsatn red kerdinî. Xoverûdayış û canmîrdey zîndanan verra verra çapi ro gunaynî. Qilmey (kirrey) qali, cemâtî Kurdan verri vistinî.

Heta bînî ra ceniyanê Kur-

dan û illehim ceniyanê dewi-jan, rîzila (zincîra) koleyey xerefnayîbî û ramitini tanq û panzerandê duşmenî ser. Lej û cengê ceniyanê dewijan cemâtî Kurdanî tradisyonel bincaran têşanaynî. Tarîxdê ma di raya veren bî ki vey-vek û keynekanê Kurdan çek eştînî xo pol û vejaynî koyan ser. Keynanê Kurdan ver a dewleti lej kerdinî û şehîd kewtinî.

Zekîye Alkan yew cemâtî do anasaren di ciwîyaynî (ya-şıyordu). Çimey cesaret û ci-wanekeyda Zekîye Alkan zî no cemât xo bi. Yay xo key-na û şoreşgeryê nê cemâtî dî-nî. Zekîye zanaya bî. Zanay-nî xelasiyayîş milletan asan niyo. Girweye gird bi qisan reyra hal nêbînî. Cora jay xo nê rayir di feda kerd.

Zekîye Alkan, 29 ê Adar 1990 di şehîd kewti. Labelê bandrola xo ma rî ca verday. Bandrola ki yay bixo wina nuştbi: Newroza büyük ateşler, yüksek alevler gerekir. Nusaybin direnişine selam gerekir.

J.Espar

Rahşan Demirel: Ez Newroz'a gelê xwe bi canê xwe pîroz dikim

Rahşan Demirel, di 22 ê hîva Adarê de li İzmîr'ê jenosid-qetîlam a dewleta Tirk a di pîrozkirina Newroz'ê de, pirotesto kir û xwe şewitand.

Dewleta Tirk li geleç cihêن Kurdistan'ê di dema pîrozkirina Newroz'ê de agir-vekire ser gel, li ser vê agir-vedanê bêtîrî 50 mirovên Kurd hatin kuştin. Rahşan Demirel jî bi şewitandina bedenê xwe, vî hovîtiya dewleta Tirk protesto kir.

Rahşan Demirel 17 salî bû û di karxana (fabriqe) titûnê

de dixebeitiya. Anku karker bû Rahşan bi dê û bavê xwe re ji Kurdistanê (Nisêbînê) koçber bûbûn û hatibûn li İzmîr'ê (Qedîfeqeleyê) bi cih bûbû.

Rahşan berî ku xwe ji bo Kurdistanê fida bike, bişewitîne ji dê û bavê xwe re nameke kin dinivîse û datîne mal. Ew di vî namê de wiha dibêje: "Ez cejna Newroz'ê bi can û xwîna xwe pîroz dikim. Ez jenosîda dewleta Tirk a li Kurdistanê protesto dikim û xwe dişewitînim."

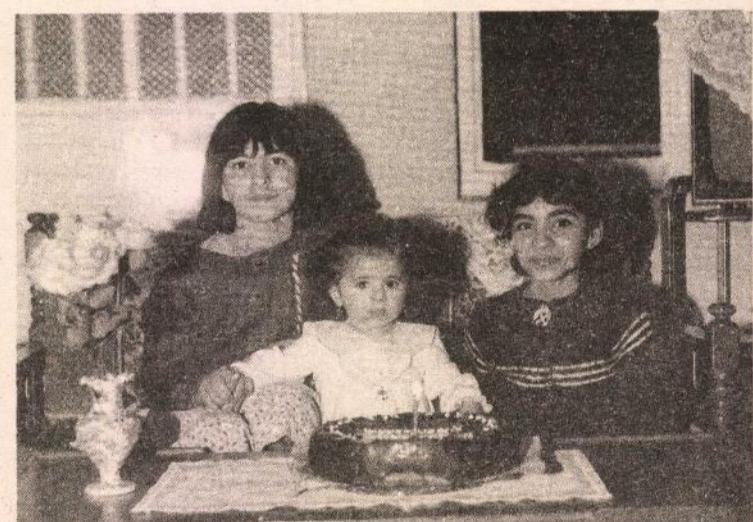
Li İzmîr'ê, Qedîfeqeleyê ji

bo Rahşan mihrîcanek (merasim) tê kirin. Bêtîrî 8000 mirov tevlî vê mihrîcanê dibin. Ev mihrîcan dibe wek xwepêşdanek. Di meşê de ev dîroşmeyen (slogan) han tên avetiñ: "Lêxe gerila lêxe Kurdistan'ê damezirîne, bijî Newroz, şehîdîn me nami-rin, bijî serok Apo".

Di xwepêşandanê de diya Rahşan jî axaftinek dike. Di vî axaftina xwe de diya Rahşan wiha dibêje: "Ez na-girîm, lewre qîza min şehîd e û şehîdîn me tev ne mir û bî rûmet in".

Niha qîz û xortenê Kurdan, ji bo welat namus û şerfa xwe, xwe fida dikin. Ev jî agirê Newroz'ê geş dike. Rahşan jî wek Zekîye Alkan, wê di kuraya dilê gelê Kurd de ciheke bi rûmet bigire.

Gelê Kurd, Newroz'a xwe bi giyanek yekîti ya neteweyî pîroz dike. Di her Newroz'ê de serîhildanênuh yên firehtir û mezintir pêk tîne. Zarok û mezin, jîn û mer, keç û xort tev ji bo azadiya xwe, ji ber jidake-

riyê re amade nin. Qîzên Kurd, ji bo rîzgariya neteweyî, ji bo azadî û serxwebûna gelê Kurd, ji bo serfiraziya xwe xwejida dike, dayikên Kurd wek diya Rahşan li ji-dakariyên qîzên xwe xwedî derdikevin. Ev jî tişteki gi-ring û mezin diyar dike. Ev serkevtin bixwe ye, azadî û serfirazî bixwe ye. Qîzên me yên bi rûmet, agirê Newroz'ê bi bedenê xwe geş dike. Helbet wê agirê Newroz'ê geşir bibe.

Qîza Kurd, bi şêweyek bi

lez azad dike. Têkoşîna rîzgariya neteweyâ gelê Kurd, vî pêvajokan azadbûnê kurtir û jirehtir dike lewre keça Kurd bixwe dest deyniye ser qedera xwe, biryara xwe, bixwe dide di têkoşînê de pêşengî dike, ji bo pêşveçûna gel rî nişan dide. Di dîroka gelê me de ev tişteke gelek girîng û mezin e. Bi kurtayî mirov dikare bibêje ku jîna Kurd, di pêşveçûna civakê de risteke (rol) mezin dilize. Ev rist wê mezintir bibe.

Welat rûmet û şerefa me ye divê em wî biparêzin

Di nav civat û malbata Kurd de, keda mîran û jinan her du jî tê mêtin. Lê rewşa jinan, ji ya mîran xirabtir e. Anku li ser jinan tadayî û zordestî zêdetir heye

Aysel Doğan

Gelê ku di nav rewşa dagîrkeiyê de be, azad nîne. Mirov nikare qala azadiya wî bike. Gelê Kurd, hîna di serpilka (seviye) mîtingehiyê de jî nîne; bi sed salan e ku bi hebûn û nîrxên xwe ve hatiye îñkar kirin; ji kesitiya xwe ya neteweyî hatiye dûr xistin.

Lê niha gelê Kurd, li xwe û li nîrxên xwe xwedî derdikeve. Rastiya xwe baş dizane. Yanê baş têgihiştiye rastiya xwe û pêşengiya xwe ya konevanî (siyasi) derxistîye holê.

Li vir dixwazim bêjim, divê ku berî her tiştî gelê Kurd, li çand û zimanê xwe baş xwedî derkeve. Ji bo vê jî divê ku avehiyên xwe yên çandî damezirînin. Di vî doman û

pêvajokê de paşverû û hevxe-batkarêne Kurd vala nasekinin; li ser navê Kurdan avahîyen çandî û hwd. yên sixte divê ku derxine pêşıya têkoşîna gelê me. Pêdivit (hewcaye) e ku em li hemberî wan fêl û fendan şiyar bin û li hemberî wan rawestin.

Civata Kurd, hîna di nav sa-zumaneke nîv-feodalî de ye. Anku hîna taybetiyêne feodalîyê yên bingehî û sergehî di nav gelê me de, hebûna xwe didomînin. Şerê rizgariya neteweyî ye di bin pêşengiya konevanî de, her çiqas bandûr (etki, te-sir) a taybetiyêne feodalîyê şikêndîbe jî, lê ev dîsa rastîyeke li holê.

Malbata kevneprest, ji hêla dagîr keriya Tirk ve tê parastin; dewlet naxwaze ku di naveroka malbatê de, guhertineke

pêşverû çêbe. Pêwîst e ku mîrov naveroka malbatê biguherîne. Ji bo malbateke demokratik û azad, ji bo amadekirin û fêrkirina kesaniyeke (şexsiyet) azad, têkoşîn pêwîst e. Ev erk û delamet (wezife) jî, li pêşıya me tevan e.

Di nav civat û malbata Kurd de, keda mîran û jinan her du jî tê mêtin. Lê rewşa jinan, ji mîran xirabtir e. Anku li ser jinan tadayî û zordestî zêdetir heye. Piraniya gelê Kurd, li gund û bajarêni biçuk in. Bi milyonan Kurd jî li metropolên dewletên dagîrker dijîn. Rewşa jînîn Kurd, li her derê, di nav malbatê de yek e.

Di jiyana gund de, têkiliyêne malbatan, bi taybetî jî yên jinan, bi bajaran re gelek kêm in. Ji ber vê yekê jî, jînîn Kurd yên li gundan, taybetiyêne xwe yên neteweyî û çandî zû winda nakin. Van taybetiyêne xwe yên neteweyî dikarin biparêzin. Lê dîsa jî malbat, kevnepers e û ji derve re girtiye. Li vir, di malbatê de rist (rol)a jinan diyar e;

zarokanîn, xwedîkirin, karêne hundirê malê û yê zeviyê, dûre jî xizmeta mîran. Kutaxwarin jî serbarê wan e. Têkiliyêne jinê, di malbatê de, bi tenê bi mîr, zarok û cînarêne wê re ne. Jin, ji aliyê mîrê xwe ve, gelek piçûk û bê nirx(qiymet) tê dîtin.

Tu mafekê wê yê mirovahî tune. Jiyana wê jiyaneke bê rumet e. Lê di vir de jin, tewanber (gunehkar) nîne. Tewanber, avahiya civakî ya kevneprest e. Ger jinêne me yên gundan, di nav têkoşîna rizgariya neteweyî de cihê xwe bigrin, wê rizgar bibin. Anku rizgariya wan, bi rizgariya gel ve girêdayî ye. Têkoşîna gelê me ya neteweyî, ji bo azadbûna jînîn Kurd fer-sendeke gelek mezin e. Ev derfet (imkan)ê han jî, ji jînîn Kurd re hatine pêşkêş kirin.

Jînîn Kurd yên ku li bajaran rûdinin, rewşa wan ji jînîn gundan çêtrî nîne. Him karêne malê dikin, him jî li derive, di karxanan (febrîqe) de bi diravêke (pere) kêm dixebeitin. Jin, li vir jî di bin zordestiya mîrê

xwe de ye. Tu ewlekariyeke (güvenlik) wê tune. Jiyana burjuvazî ya ku di televizyonê de û li hawîrdora xwe dibîne, lê gelek biyan (xerîb) û xweş tê. Dixwaze ku ew jî wek wanen bijî, lê li hev nayne. Rastînî nafikire; her dem xiylan dike. Belê ev jin, ji jiyana rastî hatiye dûr xistin; hevberiyê di nav jîyanê de nabîne û nikare bihizire. Jiyana xwe di bin zordestî û lêxistina mîrê xwe de derbas dike.

Rewşa jînîn Kurd yên li metropolan xirabtir e. Jiyana wan timî, di nav xaniyeke du ode de dibihure. Bi timî ji taybetiyêne xwe yên neteweyî û çandî dûr dikevin. Kesaniya xwe ya neteweyî winda dikin. Nikarin hînê çanda burjuvazî jî bibin. Di navberê de dimînin.

Sedemîn van tiştan ci nin? Çima jînîn me wiha di bin zordestî û tadayiyê de jiyana xwe didomînin? Belê sedemîn van nexweşîyan tev dagîrkerî û kevneprestî ye..

Welatparêzî ci ye û divê çawa be?

M.Ali Tüysüz

Gotina "welatparêzî" her çiqas gelek caran wek "hezkirina welêt" hatiye fêmkirin an jî di vê watê (manê) de hatiye bikaranîn jî, ew ne rast e. Wek ku bêje (kelime) bi xwe jî nîşan dide, ew tê mana "parastina welêt". Bi gotinek din, "welatparêzî" welatbezkirin nîne, divê ew wek "mirovê welêt diparêze" bê fêmkirin bi vê watê jî bête bikaranîn.

Welatparêzî ji welatbezki-
rinê bêtir nêzîka gotina "şer-
van, têkoşer" an jî "şoreşvanê
welêt" e. Ji bo ku her kes-
heger ji bo berjewendê (men-
feetê) xwe yê daringî (maddî)
ji gelê xwe dûrneketibe û ji
aliyê dezgah û saziyên dew-
letê yan jî hinekê din natibe
bi karanîn an jî zêde natibe
pişafatîn (asimilekîrin) ji we-
latê xwe hezdike. Lî her kes
welatê xwe naparêze. Bi pira-
nî insan, di kar û barê xwe de
ye. Şuxulê xwe ji bo hinekê
pere û nanê din dimeşîne.

Ev rastî ji bo me Kurdan,
bi taybetî ji bo Kurdênu ku ji
welêt derketine, bêtir xwe
xwiya dike. Ne iro tenê, lê li
her çaxa dîroka welatê me
rastî li ber çavan e. Belê,
Kurd ji welatê xwe hezdikin;
ji bo vê jî Kurd û welatê Kur-
dan hin fro jî hene. Kurdayefî
nemiriye. Lî Kurd, bi giştî ne
welatparêz in; ku gelê me hêjî
azad nebûye. Zulm û zordari-
ya li welatê me herweha ûno jî
berdewam e. Ewqas şewitan-
din, bombekirin, hilweşandin,
perşankirin, mehkeme, heps
û ceza kirin, infazên rojane,
kuşin; yanê bi kurtî ewqas
qedexekirina jiyânê, ne mum-
kun e li dereke cihanê bê peji-
randin (qeblükîrin). Ewqas
wehşet bi navê demokrasiyê
li tu derê cihanê natîye kirin û

nayê dîtin.

Pejirandina vê rewşê bi we-
latparêznebûna me Kurdan ve
girêdayî ye. Pejirandina vê
rewşê, bi kemasî, şasî û seqe-
tiyên rewşenbîrî, û bi
réxistinê feodal û xebatê
welatparêziyeke sist ve
girêdayî ye. Kemasî ne yê
gelê Kurd e. Kemasî, yê ku
berpirsiyartiya kurdayetiye
kirine, ne. Ji bo vê em
dibejin, pêşengiye kurdaye-
tiyê heta çend salan berê jî
welatparêziyeke qenc ne
anîbû ziman.

Li vê derê, ji bo zelalkirinê,
mirov dikare li ser çebûna
welatparêziye çend gotinê
din bibêje: Welatparêzî xwedî
li nirxên welat û gelê xwe
derketin e; welatparêzî, parastina
ziman, huner û çanda
(kultura) gelê Kurd e. Lî we-
latparêzî tenê bi van xalan jî
nayê sînorkirin. Divê arman-
ca yekemîn parastina welêt
be. Parastina welêt ji ancaq,
bi hemû qewetên xwe, li dij
qedexeyen ku welat tar û mar
kirine, derketinê û vana ji
holê rakirinê mumkun e.

Her mirovê welatbez ne
welatparêz e. Lî, her welat-
parêz mirovê welatbez e. Ji bo
vê jî, ji welatbezkirin ji bo
azadiya welat têmake. Wext
ne wexta çirok û meseleyên
kevn û kevnar e. Gelê me
hewcadarê jiyaneke nuh e. Ji
bo jiyaneke nuh pêwîstî bi
mêjîyên nuh heye. Iro hêvî ji
bo jiyaneke nuh heye. Ji bo vê
hêviyê bi hezaran xort û keçê
me di riya welatparêzî de
di meşin, xwêdan û xwîn ji bo ci-
vatek azad, wekhev û demok-
ratik dirjinîn. Herwiha welat-
parêzî, xwedî li wan derketin
e. Welatparêzî, ji bo jiyaneke
nuh, serfiraz û serbilind, bi xe-
beta pirâf xweamedekirin e.

Newroz (Soranî)

Em rojî salî taze ye Newroz e hatewe
cejnîkî konî Kurd e be xoşî û be hatewe

Çend sal guli hiway ême pê pesî bû takû par
her xwêni lawekan bû guli ali newbehar

Ew renge sûre bû ke le asoy bilindî Kurd
mijdey beyanî bo gelî dûr û nizîk ebird

Newroz bû agirêkî wehay xiste cergewe
lawan be eşq eçûn be berewpîri mergewe

Ewa roj helat le bendenî berzî "Welat" ewe
xwêni şehîd e rengî şefeq şewq edatewe

Ta êste rûy nedawe le mêjûyî millet da
qelxanî gulle singî keçan bê le helmet da

Pêy nawê bo şehîdî Welat şîwen û girîn
namirin ewane wa le dilî millet da ejîn

Têkiliyên bi dijmin re xeter in

İzeddin Hemdem

Nêzî salek berê, pişî cenga
xelîcê serhildana gelê me yê
başûr gelek kurt ajot. Hêzên
Seddamê faşîst, gund û ba-
jarêñ Kurdan bi erdê re kire
yek. Milyonek û nîv Kurd ko-
cer bûn û cardin vegeyîan.
Hêjî rewşa wan nebaş e,
gundêñ wan xirabe ne, nex-
weşî û birçibûn heye.

Li Başûrê Welêt, hêz û parti-
yen wek PDK û Yekîti ji ber
ku xwediye programek dûr û
dirêj nînin, gelê kurd ji cengê
zêde kazancek bi dest nexist.
Ji aliyê din ve jî, ji cengê car
jî zedetir gelê Kurd zirar dît.
Tiştên ku bi salan kazanc di-
kin di çend rojan de winda di-
kin.

Di vî deh salên dawî de
pişta xwe pêşî bi serkeftina
Iranê ve û paşê jî bi Emerîqa
ve girênedana, di şuna wî de
bi gelê xwe û bi xwirtiya xwe
bawerî bikira û cardin rewşa
derve bidana ber çavan, di
şertên îroyîn de karibûn bin-
geha damezrandina dewleteke
kurdfî bavêtana. Çend sal e ku
valatiyek di derbareyê bi
rêvebirina civatê de heye -ku
leşkerê İraqê xwe ji herêmî
kişandiye- nikarin vê valatiyê
ji aliyê dagirkirya (Idara)
gelde tije bikin. Devecûya "Ji

bo İraqê demokrasî, ji Kurdis-
tanê re otonomî" heta niha ne-
gihiştiye tu payekî.

Bi gelempêrî mirov kare
bighîje vê encamê, ku heta ni-
ha, devacûya otonomî bûye
kêmaniye wek bibe sedemê
têkçûna şerê neteweyî. Di dî-
roka Welêt de wek tê xwiyân-
din, ji şex İdrîsê Bedlîsê vir-
de, cara yekemîn ji aliyê se-
rokê Komela Pêşketina Kur-
distanê (Kurdistan Tealî Ce-
mîyeyî) Seyîd Evdilqadir oto-
nomî hatiye daxwazkirin û
ew daxwaz bûye sedemê per-
çebûna komelê û her wiha jî
firsendekê di cenga cihana
duyemîn derxistiye pêşîya ro-
nakbîrên Kurd wê demê, ji vê
jî berjwendî ne kirine. Li dijî
neyarê xwe ewqas fireh û
nerm bûye Seyîd Evdilqadir,
cardin di pey re li Amedê
îdâm bûye.

Cardin 1946 li Mehebadê
Qadî Mihemed ji bo otonomî
çû peyvendiyê bi şahê farisan
re deyne, li wir bû qurbana
peyvendiyâ otonomiyê û hate
îdâm kirinê.

Dîsa navbeyna 1970-
1974'a li Başûrê Welêt wek
hate ceribandinê, otonomî pir-
sa rizgariya neteweyê Kurd
çareser nake.

Mînakek teze, sekreterê
Partiya Demokrat a Kurdistâ-

na İranê Dr. Ebdulrehman Qa-
simlo ji bo guftûgoyen otono-
mî çûbûn Viyanayê, li vir li
cihê civînê roja 13.07.1989 te-
vî hevalê xwe Ebdullah Qadi-
rî hatin kuştinê.

Ev mînak nîşan didin ku
pêwîst e mirov li rastiya welat
bê tirs mîzeke. Şerê rizgariya
gelê Kurd kare dirêj bajo û
ji bo gîhiştina serxwebûnê
fedakariyek û kefareteke ge-
lek mezin dixwaze. Refor-
mîstên Kurd vê têkoşîna
zehmet û dirêj nadîn ber çâ-
van. Ew bi riya hêsan û ber-
jewendîperest dixwazin bi-
gîhîjin armanca xwe.

Bê şik eger gelê Kurd bi
riya li hevhatinê bigîhiştâ
mafîn xwe yê neteweyî û
demokratik, wê gavê riya
diplomasîyê dibû riyek herfî
baş. Lî belê rastiya Welatê
me wek zinar hişk e. Dij-
minê me bê şiman e. Siyaseta
xwe ya bingehîn li ser me-
todîn barbarî daye rûniştinê.

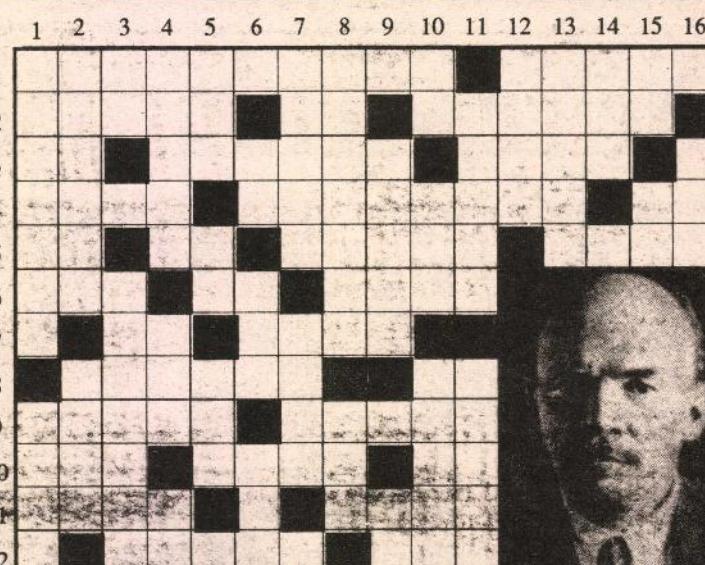
Şerê neteweyî bi rengekî
vekirî dimeşe. Têkiliyên bi
dijmin re peyhâti her car
xeter e. Gerek her Kurd
dev ji têkiliyên pragmatika
zêdeyi berde û berjewen-
diyên herêmî bavêje alîkî û
bi serbilindî li dij neyarê
xwe yê bav û kala bisekine.

XAÇEPIRS

CEPERAST: 1- Navê intifa-
da Kurdan/ Sazî, serûberî 2-
Li Spanya navê cihê gulaşa
gayan/ Li Yewnana kevin
navê ilaheyekê/ Yen bi cih
bûyi, ne koçer 3- Kinnivîsa
litre/ Navê heykelê li Misrê,
ku serê wan mirov, binê wan
ji sewal in/ Sewalên ku di
xwezaya xwe de dijîn, yê
ne kedi. 4- Elfabaya Mu-
zikê/ Efsane/ Beyreq, alem
5- Cihê hêrandina celebén
genim/ Sembola Sodyûm/
Navê mehek/ Zarok 6- Me-
zinê eşîrê, axa, beg/ Sembo-
la Rodyûm/ Kurk, post

7- Xwarîna sewalan/ Navê
mehek 8- Ezîyet, tade / Sem-
bola Samaryûm 9- Navê çi-
yayek mezin li welat, çiyayê
serhildanan / Kolandin 10-
Hergav, herdem / Şukran, te-
sekur / Di elfaba kurdfî de
tî-pek 11- Qevdên berhemên
çandinê/ Navê nexweşînek
hespa 12- Navend, merkez/
Bi inglezî navê hejmara 3.

SEREJÊR: 1- Teqwîm/
Bombeya ku avetin Hîroşî-
mayê 2- Li welat navê eşî-

rek/ Şewat, pê. 3- Notayek/
Gramer 4- Mirov/ Navê ale-
teke Rêncberiyê/ Qebûnecirin

5- Jorahî/ Sembola Argon/
Tayênu ku ji hirî çê bûbin 6-
Cînavka kesanê yekemîn pir-
hejmar/ Çav/ Bi qiloç lêdan 7-
Bernavê damezrandoxê Sow-
yetê, di wêne de tê dîtin/ Navê
perê Bulxara 8- Mekîneke ji
bo nivîsandinê/ Pişî nîvro 9-

Navê çîçek/ Navê sazek
10- Sembola Nîdium/ Yen
ji volkanan diherikin/ Gerî-
la, nayek bi kurdfî 11- Navê
heykel û wêneyen dêra/

Nexweşînek, bêxwînbûn.
12- Jinap. 13- Demsalek.
14- Navê bajarvaniyek ke-
vin li Mezopotamyâ. 15-
Sembola Nîkel./ Vexwari-
nek. 16- Navek mera.

BERSÎVÊN XAÇEPIRSA HEFTEYA ÇÜYI

CEPERAST: 1- Newroza we pîroz be. 2- Ava./ Fanatîk./ Lear. 3- Vîrus./ Atî./ Oy./ Rna. 4- Enî./ Ez./ Emanet./ Îs. 5- Patoz./ Olan./ Ene. 6- Draf./ Rûble. 7- Alim./ Oma. 8- Zû./ Re./ Alg. 9- Elî./ Mele./ Aa. 10- Rî./ Zîn. 11- As./ Dû./ Ode. 12- Cigerxwîn.

SEREJÊR: 1- Navend./ Zewac. 2- Evîn./ Raûl./ Sî. 3- Warîpal./ Îr. 4- Afir./ Îde. 5- Of-
set./ Mem./ Ür. 6- Za./ Zor./ Es. 7- Ana./ Zûxal./ Ew. 8- Wate./ Lez. 9- Etîmolog./ Îon. 10-
Pî/Alem./ And. 11- Îkona./ Axa./ Ey. 12- Yen. 13- Ol. 14- Zer. 15- Banîn. 16- Erase.

NEQUŞK
Amadekar
Aram Çem

Ê ku xirabiyê dike, xirabiya
mestir dibîne.

Gotina Peşiyê Yewnaniyan

Süleyman Demirel Her tişt li bejna wî tê

Mirovîn naskirî û navdar he-
ne. Navdariya navdaran texlît
texlît e.

Navdarên neteweyî û nav-
neteweyî hene.

Hin bi şarezayiya xwe, hin
bi hunermendiya xwe û hin ji
bi mîrxasî û xizmeten xwe
têne naskirin.

Mirovîn rehet, bê xem, de-
megog û xwejibîrkir ji hene.

Serokwezîrê Tirkîye xis-
leten xwe pîr taybetî û xwe-
ser in. Xwe zû ji bîra dike,
bêxem û rehet e.

Zelzele û erdhejîna Erzîn-
canê bala xelkê careke din ki-
şande ser mutehîd û ava-
hîçekeran.

Tê gotin: eger avahîyên te-
biqne ku di zemanê xwe de
mîna lazim û pîwist bi saxle-
mî hatibûna çêkirin dibe ku
zerer û ziyana bajêr
kêmtîrbûya.

Roja erd hejiya, serokwe-
zîrê çendcarî û mutehîdê ze-
mana Demirel, bêhna xwe
teng kir, got: "Kîjan ava-
hîçekerî ev nexweşxane
çêkir, emê li ser bisikinin û
em bela xwe jê venakin." Pişt

re derket ku mutehîd ew bix-
we ye. Vî carê ji serokwezîr
gotina xwe guhert û bi rehetî
ev got: Nexweşxane berî bi
29 salan çêbûye. Kes nikare
bike sûcê min.

Gotineke kurdan heye,
dibêje: Her tişt lê dixwe, her
tişt li bejna wî tê. Ne li tem-
amî dînyayê ji be, belê li
Tirkîye Demirel di nav Kurd
û Tîrkan de hatiye nasîn, her
tişt li bejna vî ciwamêrî tê.

Ma ciyê dewletê saxlem maye?

Serokwezîr Demirel dibê je:
"Hestiyen vê hikûmetê ji sed de-
veren xwe şikestibûn gava em
hatin ser kar".

Serokwezîrekê berî Demirel
ji carkê ev gotibû: "Li Tirkîye
dewlet ji herfa A heta bi herfa Z
xerabe ye ê ji xwe ji herfa Z
wêdetir ji di alfebeya Tîrkan de
herfîn din tune ne, alfebe 29
herf in". Naxwe ciyê dewletê
saxlem maye?

Di civakan de role rojnamevan û
nivîskaran geleğ girîng e. Rojna-
mevan û nivîskar kesen rewşen-
bir in. Rewşenbir ji çavên civakê
ne, guhêن civakê ne û zimanê ci-
vakê ne. Gava em bi zanyarî (il-
mî) bifikirin û li bûyeran di çar-
çiveya zanistê de bînerin, ev rass-
tiveke û li gor zanistê ji divê bi
ví rengi be.

Dî demen ku civat divê xwe
bigulîte de rolekê mezin dikew
ser milen rojnamevan û nivîskâ-
ran. Rojnamevan divê di nava bi
sedan, bi hezarân bûyeran de li
rastiyê bigere, wê bibine û raberî
gel bike. Nivîskar ji her wiha
pênuşa xwe mîna sur tûj dike û li
ser dilê derekhan û virekan dixe
di singa neheqi û zilmkariyê de
çik dihêle. Ev ji dîtineke zanyarî
ye.

Em di sedsala 20 an de dijin û
ji sedsalan 21 an re tenê çend
kêli mane. Li hemû cihanê civak
xwe nuh dike, nerîn û dîlinê
kevnare ji mîjîyên xwe diavêjin,
mentaliteya dema koledarî feo-
dalîzmî dişkînin û gav bi gav
bi ramanen civateke ku bin-
gehn wê li ser zanistê hatiye
avakirin ve diçin. Dîtinê nedîz-
warî û dagirkerî şuna xwe ji ra-
manen mîna humanîz (hezkiri-
na ji mirovan), çareserkirina pirs

û pîrsînêkîn hatina mirovahîyê,
çareserkirina problemen di nava
gelan de û helkirina dubendiyen
(çelişki) çinî re dihêlin. Bagera
azadiyê toz û dûxanê li hev diqe-
libine û hemû mirovahîyê di bin
hikariya (tesîra) xwe de dihêle. Yu-
goslavya bû şes-heft perçê û
her perçeyek dixwaze serbixwe
bijî, yekitiya Sowyetê bû niza-
nim çend komar û her komarek
gîlhîstîn serxwebûna xwe. Li İ-
spanyayê ji bo serxwebûnê ser
têke kîrin... û tu rojnamevanek
dernakeve ji dewleta xwe re
nabêje hemû avahîyên ku we
çêkirine hilweşin. Gelo ma hêz
û qeweta Artêşa Sor (Kızıl Ordu)

nedîghişte ku Ukraynayê hilwe-
şîne, kevir li ser kevir nehêle?
An ji Slovenya û Azerbeycan di-
karibû ne 24 saat, di 24 deqîqey-
yan de bihatina tunekirin. Lî
Artêşa Sor tişteke wele pêk ne-
hanî, 8-10 kes hatin kuştin dinya
rabûn ser pêyan. Tu nivîskareke
Rusî ji negot hemû ayahîyan hil-
weşinîn.

Helbet em bi vê kurtenivîsara
xwe naxwazî bangêsi û propa-
ganda Artêşa Sor an ji Rusiyen
bikin. Xwedê bela xwe bide wan
ji. Tiştê ku em dixwazîn bala
xwendevanan bikşînîn ser man-
tiq û mentaliteya nivîskarîn Tîr-
kan e.

Ev demeke dirêj e, ku dewlet
tevlî burokrat, politikvân, nivîskar
û rojnamevanen xwe ketîye
"taya mirinê" û bi wê tayê tiştîn
welî dibêjîn û dinivîsinîn ku bi
rasti "kenê kûçikan pê tê", mirov
naxwaze bawer bike ku ev gotin
ji devê mirovan weşiyane. Yek
ji van "nivîskar" û "rojname-
vanen" ku guhê wan nabihîze
devê wan ci dibêje Emin çölaşan
e. Em paragrafekê ji nivîsara
Emin 'beg' Ku di Hürriyeta roja
20 û Adarê de hatibû weşandin
werdigerînin û ji bo xwendevanen
xwe pêşkêş dikin. Gotara
Emin 'beg' bi sernivîsa " Bila

xwîn neyê rijandin" hatibû we-
şandin lê belê di nava didanen
û bi xwe re xwîn dirijiya. Pa-
ragraf wiha bû: "Rêxistina PKK
qêla (behsa) dewleteke Kurdistan
na serbixwe dikê. Ez carna difi-
kirim... Em bêjin iştimala heri
xerab pêk hat û dewleta Tîr-
kan basûre Rojhîlat wîndâ kir, Li ali-
yekî dewleta Kurdistan ava dibe,
dewleta Tîrkan ji, ji wî vedikêje...
û dema ku vedikêje her tiştîn
dike. Pir, nexweşxane, dibistan,
bendêne avê û hemû tiştîn ku tê
bîra we bi erdê re têne yekkirin.
Ma ne welê ye, di vê rewşê de
kîjan dewlet ji dijminen xwe re,
dibêje Fermo tiştîn ku min ava-
kirine tu bikar bîne û xerekê jê
bîbîne?"

Belê wiha dinivîse Emin Çö-
laşan. Piştî vê paragrafa xwe ji
cih dide hînek dîtinîn din, ku
min di pirtûka serokê Partiya
Sosyalista Kurdistana Tîrkye
(PSKT) Kemal Burkay de beriyê
çend salan xwendibû. Burkay ji
digot "Em bêjin we dewlet çêkir.
Sinorê we bi behrê re tunene û
çar aliyan we dijminin. Wê ki
pasaportê bêde we." Ez dîtinîn
Kemal Burkay naxwazîm şirove
bikim. Lî belê Emin Çölaşan em
tev dizanin aqilmendê dewletê
ye û pirî caran dewlet ji wî û

TÎR

Musa Anter

Eşqa welêt

i nsanê ku eşqa welâtê wî pê re tune be, ji heywanan ji li jêrtir
e. Cîma? Carna gundek ji gundekî din kerekî yan ji çelekekê,
gakî dikire, te dî ew heywan ku filitî, direve dire gundê xwe.

Ê ma lawo, Tîrkin, ma em Kurd wek ker û çelekan ji nayen.
Yanê hûn li Nisêbinê, Cizîrê, Kercêwsê, Şernexê û Kurdistanê,
tevde nevî û zarokên me bikûjin û emê bîn "vatan, vatan ve mil-
letin bölünmez bütünlüğü". Çawa hûn vê ji me dixwazin? Kurde
ku wek we bêje, ez ji tevlê, nelet li bavê wî bê.

Faşîstno, wehşino, ma hûn zanin bê hûn li ci digerin? Lî ci
fêde hîn mîietê me qenc şiyar nebûye. Li Hindistanê kalekî wan û
wek min hebû, navê wî Gandî bû. Ku Ingîliz wek hikûmeta me ya
niha li Hindîyan zulm dikir, Gandî ji Hindîya re digot: Lawo te-
mamê Hindîyan, pîrek û zarok, kal û ciwan, giş xwe li ser devê ri-
yan dirêj bikin. Hindîyan bi a wî dikir, ez ji ji temamê Kurdish re
dibêjim, ku faşîst di welâtê me de bi panzêren Emerîqa pîrek û
zarokên me biperçiqin, emê tevde herin devê serayan û bêjin,
faşîstno, em hemû PKK ci ne, Biyî Kurdistan û hûn ci dîkin ji me
bikin.

Bajarên Kurdistanê em hemû rabin ser lingan, wê me têxin kî-
jan hepsê? Talî wê iş bê vir. Ma gelo Tîr hîn ji yeqin dîkin ku em
20 mîyon Kurd edî di welâtê xwe de bînamûsiyê qebûl bikin.

Edîn Kurd agirê Newrozê nema bi hejkan, lastikan û mûman
pêdixin, bi canê xwe pêdixin. Ma hûn nabînî li Izmirê, li welâtê
Yewnanan, keçka Kurdistanê û 15 salî ji gundê Nisêbinê,
bizgûrê Rahşan Demirelê ji ber zîlma hikûmeta faşîst xwe şewi-
tand û hûn zanin tembiya wê ci ye. Di nav rivînê de tiliyên xwe
vekirine û destê xwe hildaye û gotiye: "Ica bîla agirê Newrozê
hew vemire."

Faşîst, hûn qenc fêm bikin, hek xwîna şehîden me û ariya şe-
hîda me û muqedes li erdê bimîne lenet li me Kurdish hema bê.

Delalîn min:

Min ji we hemûya qebûl e. Ez nikarim yek yek bersîva we bi-
dim. Newroza we gişan pîroz be, bîla agirê meşala Rahşan De-
mirel li pêşîya we pêketî be.

Ne rewşenbîr mişkê heram: Emin Çölaşan

kesen mîna wî aqil distîne.

Piştî ku Emin Çölaşan wiha
dinivîsi û ji dewleta xwe re digot
fermo dem hatiye, edî kerem kin
hemû tiştîn ku we ava kirine hil-
weşinîn, xorten Cizîra Botan di
nava amadekariyên pîrozkirina
Newrozê de bûn. Wiha dengê
xwe bilind dikirin xorten Cizîrî:
"Bîji biratiya gelê Kurd û Tîr!"
Başê. Em niha ji xwendevanen
rojnameya Welat dipirsin.
Xorten Cizîrî rastiyê dihîmin
zîmîn, an Arzûhalcî Emin Beg?
Xorten Cizîrî rewşenbîr in, an
rojnamevanen rojnameyên Tîr-
kan? Em dixwazîn xwendevanen
rojnameya me, ji xwe re bersîva
van pîrsan bidin.

Ez bixwe dibêjim edî ku derê
zirav e, bîla di wir de biqete.
Divê rastî were zîmîn, li ser ras-
tiyê were meşîn.

Gava ku min di kovar û rojna-
meyan de dîtinîn mamoste Be-
şîkçi û serokê ERNK yên di der-
mafî rojnamevanen Tîr de dix-
wendin, min digot mimkûn e tev
rast nebin. Lî belê ez niha baştî
têdîgîjîm ku dîtinîn wan ji sedî
sed rast in.

Bes e, yabo ci ye ev bûne
mişkê heram û ketine paryî
me!

Ahmet Cejn

Nameyeke vekirî ji Helepçeya birîndar re

Dilbixwîn

Sal 1988 bû, roj 16 ê
Adarê bû...

Bihareke çilmisi, ezmanekî
bi dûman û stêrkên vemirî...
kî dizane ezman bi çend per-
çeyan hatibû beşkirin!

Belê, saleke reş bû, meheke
bi xwîn bû, çav tijî hêstir û
rondik bûbûn. Dayîk, bay û
xwişk û birayan xwe li bedena
hev dipêçandin, ji ber mirinê
direviyan, lê... ci heyf û mixa-
bin ne dikarin rewanê xwe yê
paqij rizgar bikin. Canê ci-
wan diperpitîn... û Helepçeya
min di xwîna canciwanan de
hate kelandin.

Ji bo 4 saliya qirkirina He-
lepçeyê, ez vê nameya vekirî
dînivîsim.

Roj baş goristana azadiyê,
bajarê mirina jiyanê, xaka so-
jandî... Dibe ku hinde kêmâsi
di vê nameyê de hebin, bê gu-
man hinde bûyer nikarin we-
rin bîra min, pêniwîs jî; dema
ku te tîne ser zimanê xwe radi-
weste, rondikên xwînî dibarîne,
ji lew re dilê xwe li min
negire.

Gelo tu dizanî, kundê li ser
kavîlê te derbasî 4 saliya
xwe dibe. Hîna ew kundê ku
li ser miriyan dixwîne pîr
nebûye. Bi hemû hêz û taqeta
xwe li ser kuştî û dîwarê hil-
weşiyayî dixwîne.

Belê birîndara birîn giran;
tu baş dizanî çawa berî salekê
meşa mirinê bi rî ket, hîna ji
didome. Bi hezaran bajaren
çadir û konan li ser sînorê
bombakirî hatin avakirin.
Nêzîkî 3 mîlyon kes qir bûn.
Li ser riyan mirin, bombevê
dijminan bi wan ve teqiyan,
serma û seqemê hestiyê canê
wan hişk kîrin û... rûpeleke
nuh bi wê qirêj û tarîbuna xwe
sînga xwe ji me re vekir û
pêrgînî hat.

Tu baş dizanî ji ew rûreşî,
rûreşîya kîja kesan bû. Gelo,
pêdivî ye, ez bi kurtî çela wan
hevxebatkaran bikim?

Feodalîst, êlperest, paşverû,
malmezîn û xwesiparêni di na-
va piyêñ dijminan de, ku xwe-
danê dîrokeke reş in, bi te lis-
tin, tu çitî-çitî kîrin û ji bo dij-
minan tu kîrin taşteya berî fi-
ravîn û navroyê. Li tenîsta te,
bi mîlyonan kesan dît, çawa bi
dilekî ges û rûyekî li ken diçin
rûyê "wî", radimûsin û têra
dilê xwe dalêsin. Ma tu "wî"

nas nakî? Ez ba-
wer nakim tu nas
nekî, ji ber ku Si-
yanîd û Xerdel ji
bîr nabin!

Belê, ew maç
ramûsandin maça
xiyanetê bû. Hembezkirina we-
latfiroşiyê bû, destguvaştina
xwesiparî û perçi-
qandina berxwe-
dana te bû... Divê
tu bizanibî ev ne
cara yekemin e ku
diçin rûyê dijmin
û dagîkeran, na!
Ev kar ji wan re
bûye torek kele-
porî. Ma tu nizanî,
dîrokê ji bo me du
(2) kelepor hîsti-
ne: Berxwedan,
Xwesiparî. Ev kes
berpirsiyariya
xwesiparî û welet-
firoşiyê dikin.

Ez baş dizanî
derd û kulen te gi-
ran in, birîna di
hinavêñ te de ge-
lekî kûr e. Li şûna
hêstiran tu xwînê
dibarînî, lê hema
na! Divê tu nedî
girî û gîlî û gazi-
nan ji faşîstekî,
mîna Seddam ne-
kî, tu dizanî çîma?

Girîng e tu wa-
teya dijmin biza-
nibî, wisa jî divê
dostêñ dijminan û
kurmêñ ku dara ji-
yana te rizandin
binasî. Dijmin,
dijmin e. Heke de-
lîve têkeve destan,
ne te tenê, wê ne-
teweyekî qir bike.
Her wiha eger fer-
send têkeve
desten te, divê tu
di êrîşê de ne du-
dil bî, bi xwînê be
jî wê tu xaka xwe
biparêzî û weke
xwefiroşan nebêjî "dijmin xurt
binasî, wê tu bibînî ku dijminê
e em jar in", belê niha Berza-
niyê "çavbelek" eşkere û bê
şerm û fihêt dibêje: "Dijmin
xurt e, em bi dijminan nika-
rin". Ew bi vê bîr û baweriye
diçûne serê çiyan û ser dikirin,
li dawiyê te berî her kesî dît
çi hate serê te... Heke tu van tiş-
tan ji hev cuda bikî, wê tu bi-
karibî dijminê xwe yê mezîn

**Roj baş goristana azadiyê, bajarê mirina jiyanê, xaka sojandî... Bê guman hinde
bûyer nikarin werin bîra min, pêniwîs jî; dema ku te tîne ser zimanê xwe radiweste,
rondikên xwînî dibarîne, ji lew re dilê xwe li min negire. Mafê te tune tu bidî girî, ez
tu caran destûrê nadim te, divê tu xwe bi çek û rextan bixemilînî, û ji bo serx-
webûn û azadiyê pêşve herî.**

Li ser pişta te diçine
damê. Ew naçin, Şirnex, Colamêrg... û Amedê. Belê, ew
naçin, ji ber ku li wan deran
şerê şeref û namûsê heye, şerê
serxwebûn û azadiyê heye, li
wan deran gel di serhildanê de
ye. Gelo, te carekê ji xwe pirsi,
ew kes diçin li paytexten dij-
minan ci dibêjin û ci biryare
distînî? Divê tu bizanibî, de-
ma ku tu nizanibî, wê dîsa bo-
belat û felaketa 1988'an bînin
serê te.

Ji bo ku xwe bi dijmin bidin
pejirandin, 30 mîlyon kes di-
kin terorîst, şerê gel dikin şerê
terorîstan, ev tê ci wateyê (ma-
neyê)? Ev ci plan û ci nizmî
ye, ci bê rûmetî û ci xwefiroşî
ye...?

Li dawiyê, ez nikarim go-
tarêñ dramatîkî li ser te binivî-

sim, ji ber ku dijminen hundir,
kêra xwe di pişta me de çik ki-
rine, mirina me dixwazin, ji
lew re divê nameya min nameya
tolhildan û vebirrandina
xwefiroşiyê be. Girîng e tu jî
bi vê giyanê 4 saliya qirkirina
xwe bi bîr bînî.

Mafê te tune tu bidî girî, ez
tu caran destûrê nadim te, divê
tu xwe bi çek û rextan bixemilînî,
û ji bo serxwebûn û azadiyê
pêşve herî. Bila sed carî
bimire Otonomî û xwefiroşen
ku heya niha bi xwîna me
Mark, Dolar, Frenkên Frensî
cezenc kîrin.

Ez ji dil û can desten te di-
guvîşim, û ji bo serhildan û ra-
perînê bang li te dikim.

Silavêñ min ên şoresgerî ji
te re hene, bimîne di xwesiyê
de...

Hovitiya Helepçê hat protesto kîrin

Ji bo bîranîna şehîden Helepçê û protestokirina re-
jîma Seddam ya faşîst di 16'ê meha Adarê li Stok-
holmê de bandrolê li dij rejîma Seddam vekirin û bi
zimanê Swedî belavok belav kîrin. Du welatparêz bi
Swedî axaftin kîrin. Ev çalakî gelek bala Swediyan
kişand. Xwepêşandan bi serfirazi qedîya.

Ev in nîvpartî û nîvserokên
te, li Enqere, London, Paris û
Bonnê ne. Tu dizanî, li ser piş-
ta te bazara firotin û kîrrînê di-

Daxwaza 'Riya Teze'

Rojnameya "Riya Teze" ev 62 sal in ku çap dibe. Ev rojnameya kurdî ya yekemîn bû. Hetanî frô jî ew li Yekîtiya Sovyetî rojnameya kurdî ya tek tenê ye. Di nava van 62 salan de ji bo bi hezaran Kurdîn Sovyetî rojnameye bûye wek çirakê û ne hiştiye zimanê xwe yê zikmâkî ji bîr bikin. Di pêşveçûna wêje (edebiyat) û çanda kurdî de jî em bawer in roleke girîng lîftîye. "Riya Teze" Kurdîn Yekîtiya Sovyetî li gor sertîn li Kurdistanê hene bi hevdû re dane girêdan.

Piştî perestroykayê, gava ku bandûra siyâsî ji ser Kurdan hate hildan, ew bi temamî bû rojnameyeke bi dilê Kurdan, ji ber ku guhdariya xwe bêhtir daye ser qewimandinê welêt.

Lê, iro "Riya Teze" ketiye nav rewşike dijwar. Ji ber buhabûna kaxezan û zêdebûna xercen çapemeniyê "Riya Teze" êdî nikare xwe xwedî bîke. Em iro hawara xwe bi wedadixin. Li rojnameya xwe xwedî derkevin.

Bi piştgiriya we "Riya Teze" seva (ji bo) salekê pênc hezar dolar e. Bi alîkariya xwe hûnê fersendê bidin "Riya Teze" da ku jiyana xwe bîdomnê û herwiha hûnê bibin alîkarê bi hezaran Kurdîn Sovyetî ji bo ku zimanê xwe yê zikmâkî ji bîrmezin û her bi pêş ve bibin.

**Redaksiyona rojnameya
"Riya Teze"**

Gotûbêjeke vekirî

Li ser tore, çand û zimanê Kurdî, ku di dîroka gelê Kurd de bûye keleporeke gelekkî dewlemend. YRWK gotû bêjeke vekirî çêdiye.

Di vê panelê de gelek rewşenbîr, nivşkar, lêkolşvan, hunermend, Kovara Rewşen, Rojnameya Berxwedan, Rojnameya Y.Ülke, YXK, Hûnerkom... cih digirin.

Her kesê welatparêz, vexwendiyê vê panelê ye.

Qasetta Farqîn derket

mo memyano, 3. Bahar xweşe, 4. Egît, 5. Şêxa delal, 6. Rabe cotyar, 7. Zimanê kurdî, 8. Ne tu bûyî bûk, 9. Keçê ji bona te, 10. Bersek bari, 11. Yarê yarê, 12. Koçerê, 13. Werxan

Gelê Kurd di her qadêñ jiyanê de rabûye ser piyêñ xwe

Sefik Jîyan

Navenda Çanda Mezopotamya (MKM), 6 meh berê hat damezirandin. MKM, di vê dema kin de gelek çalakiyên giranbiha pêk anîn. MKM, wek avahîyeke perwerdekirinê, wek xwendengehek dixebite. Niha di MKM'ê de dersên zimanê kurdî, dîroka kurdî, wêjeya (edebiyat) kurdî tê dayîn. Ji bîlî van, di warê pîşeyî de jî dersên goranî (muzik), şano (tiyatrosu), wênekêşî (fotoğraf) sînema û agahijmar (komputer) û folklorî tê dayîn. Armanca van kursan ji bo amadekirina kadroyan in.

MKM, bi navê Rewşen kovarekî mehane ya çand, pîse û wêjeyî derdixe. MKM di demeke kin de pêşengîya damezirandina instituya weqfa çan-

da kurdî jî kir. MKM, di 14-15 ê hîva Adarê de, bi navê çalakiyên biharê li Stanbulê du şev amade kir. Gelek mirrovêñ welatparêz demoqrat tevlî van şevan bûn.

Di van şevan de serokê MKM İbrahim Gürbüz, armanca damezirandina MKM ê wiha dirêzîne: "MKM, ji bo berhev-kirina çand, pîse, wêje, dîrok û berhemên me yê zanyarî ku ji hêla dagîrkeran ve hatine tahrîp kirin; ji bo avakirina eniya çand, pîse û zanînê; ji bo rawestin li hemberî dejenerasyona çanda Kurd hat damezirandin."

Têkoşîna gelê me ya bi

rûmet di wateya wêjeyî pîşeyî, yê nihilîst, teqlîtkar, ne wêrek, ji rastiya welat û gelê xwe dûr, bê şexsiyet û bi berjewendên xwe yên şexsî ve girêdayî nebe. Lî divê ku rewşenbîr nuh, bi xwe û bi gelê xwe bawer, bîryardar bi nîrxen (değer) xwe yên neteweyî û civakî ve girêdayî rîber û bê tirs be."

İbrahim Gürbüz, armanca damezirandina MKM ê wiha dirêzîne: "MKM, ji bo berhev-kirina çand, pîse, wêje, dîrok û berhemên me yê zanyarî ku ji hêla dagîrkeran ve hatine tahrîp kirin; ji bo avakirina eniya çand, pîse û zanînê; ji bo rawestin li hemberî dejenerasyona çanda Kurd hat damezirandin."

Serokê MKM İbrahim Gürbüz, di axaftina xwe de, li ser rewşâ rewşenbîrên Kurd jî, rawestiya û di vê derbarê de wiha digot: "Divê ku rewşenbîr nuh ne wek ronakbîrê kevin

Nihilîst, teqlîtkar, ne wêrek, ji rastiya welat û gelê xwe dûr, bê şexsiyet û bi berjewendên xwe yên şexsî ve girêdayî nebe. Lî divê ku rewşenbîr nuh, bi xwe û bi gelê xwe bawer, bîryardar bi nîrxen (değer) xwe yên neteweyî û civakî ve girêdayî rîber û bê tirs be."

İbrahim Gürbüz, li ser çawaniyeta (wesf) pîse, wêje û çandê jî, nîrxen xwe wiha dihanî zimên: "Divê ku pîse, wêje tev di bin xizmeta gel de bin. Anku tev ji bo gel bin. Em li hemberî çanda bûrjuvazî ya xweperest (egoist) û populîst in. Xebata me ji bo çand, pîse û wêjeyeke demokratik û neteweyî ye. MKM, ji her kesî re, yên ku dixwazin çand û zanînê bibe-rînin an jî biafirînin, vekiriye.

Folklorâ Botan (4)

Dîwana li ser dîwanê

Dîwana li ser dîwanê

Ay mîro rabe ji dîwanê

Ay şimko deynin mîr rabû

Bedyê zava li kolanê...

Ji bo bazarê lêkdanê.

2-Narîn (strana bûkê)

Şanazîkirin (iftîxar) bi zava û bûkê, xêzhindik e û awaza wê nîzîkî oktavek (8 deng) e. Muzîka tenahiyê bê dumtek (rîtm) e û pîvana wê li gor hestan (îhsas, şîur) dimîne û bi nermî û coşî tête lêdan. ji ber hindê başdır e li gor tenbûrvan lêdanê tîlyen xwe bi kar bîne. Sê texlîten tenahiyê hene:

4- TENAHÎ (stranê bûk û zavayî)

Ger li mala bûkê yan xizmîn wê germaveke (hemam) mezin peyda nebe, li germaşa gişî ya gundiyan ya bajarfîn serê wê dişûn û pişte re wê dixemilşîn. Keç, jîn û pîrejin bi dengekî nerm û zelal hêdî hêdî ji bûkê re distirin.

1- Serşû (strana zavayî)

Li şahîyan ne tenê stranê evînê, siruştê, henekan û hwd. têne strandin, lê belê te-

Dema ku karwanê (meş) destpêdike, dawetî dest bi stîrandinê dîkin heya ku digêhine cokerî, çemekî yan kehniyekê... Li wirê kesek pora zavayî teraş dike û ger zava bi rîh û simbel be, rîha wî tête teraşkîn û simbelîn wî têne sivikîn û rastkîn. Paşê dost û nasyarê zavayî, zavayî diavêjîne nav avê, wişan birayek yan dostek ji dosten wî jî pê re... Û ji destpêkê heya dûmahiyê pîremîr bi dengekî pan û bi tenahiyî distirin û piraniya caran dehol û zime jî pê re.

Ay mîro (zava)

Strana li ser dîwanê, meyan Rast

Tu çûyî Rîsî

Tu çûyî Rîsî

Hey lê bûkê tu çûyî Rîsî

Zêrê enyê tirîsî

Yê te divê xwedê nivîsî

Gulçîna li darê

Hey lê bûkê gulçîna li darê

Ne bere û ne kir yarê

Wa dawet e li (destpêka)

biharê

3-Tenahiyâ ku bûye dîlan

Li şahîyan ne tenê stranê evînê, siruştê, henekan û hwd. têne strandin, lê belê te-

Narînê hey narîn. meymâ hîcâz

Narînê hey narîn

Hey narîn hey narîn

Em hatin te bixwazin

Delalê.

Peyva Tenahiyê ya nêr û mîye yê û naverokê wî jî:

1- Hevîna bûk û zavayî

2- Siruşt û naveroka wê û di gel nav û pesinê wê.

3- Tovik, hesp, cil...

4- Xwarin û vexwarin.

5- Hine û ...

Ev naverok di gel lêdana muzîkê û stirandinê bûne pînasa Tenahiyê. Ya ku ji navê wê diyar e û li piraniya deverên Kurdistanê tête strandin û bihîstîn. Lî li bajaran tenê babeta siyê (Tenahiyâ ku bûye dîlan) cihê xwe girtiye, anku tête strandin.

Beşîr Botanî

PÊNÛS

Amed Tigrîs

Ziman deng û rengê neteweyî ye

Gelên cuda, bi ci û çawa ji hevdu diyar û cuda dibin? An jî mirov çawa ferqên navbera wan dibîne û dizane? Ji derê (ji xeynî) çend gelên taybetî, wek reşikên Afrîkayî, sorikên Emerîkayî, zerikên Bakûrê Ewropî, çavşûjînên Asyayî, hema hema fiziyonomiya mirovan kêm zêde nêzî hevdu ne. Wek mînak, piraniya Kurd, Yewnanî, Faris, Italî, Suryanî, Ermenî, hinek Ereb û Türk mirov nikare ji aliye fiziyonomiyê ve zêde ferqa wan bibîne.

Lê, ferqa herî mezin ci ye?

Helbet ku ferqa herî mezin yek jê ji ziman e. Ziman ferqeke gelek mezin e. Ew bi serê xwe nîn e. Ziman, gelek ferqên din jî bi xwe re tîne. Û bi van ferqan endamên gelên cuda cuda ne bi fiziyonomî, bi ziman, kultur û karekteren xwe ve, ji hevdu cuda dîkin. Di vî warê de, rol û ferqa ziman gelek mezin û girîng e. Ziman, form û karekterê neteweyî dide mirov. Mirov ji aliye neteweyî ve, ji yên din cuda dike. Herweha ziman gelekî taybetiyê neteweyî di nav xwe de diparêze. Ji zarokbûnê ve, heta ku mirov mezin dibe, formeke kultura neteweyî dide. Hevîrê ruh û karekterê neteweyî distire (dişêle). Ji lorî-lorîyen dayîkan heta çîrokên pîrîkan ecilandin. Di sîstema perwerdekirina dibistanê de, bi awayekî sistematiç û modern mirov bi dîrok, kultur û edebiyata neteweyî, form û skeleta xwe ya neteweyî digire. Ji vê yekê hîs û karekterê neteweyî çêdibe.

Bi hezkirina ziman û edebiyatê re, bi mirov re, hezkirina netewe û welat zêde dibe. Êdi karekter û kultura mirov ji endamên neteweyîn din cudatir e. Xwarin, rabûn rûniştin, kinc, kêt, şahî, kul, keser, stran, helbest, çîrokên mirov ji hevdu cuda dibin. Mirov ji aliye ruh û karekter ve angó (yani) ji aliye awayê jiyanê ve, ji hevdu cuda dibin. Herweha ez bawer im, ku mirov dikare rola ziman bi du gotinan formile bike:

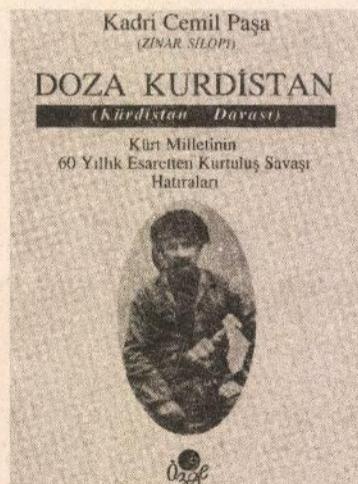
Ziman, deng û rengê neteweyî ye.

Serpêhatiyê Qedrî Cemil Paşa û Mûsa Anter

Hüseyin Deniz

Rêber, rewşenbîr û serokên teveren neteweyî yên Kurdan, mezin û têkoşîkerên Kurd, nivîsandina serpêhatiyê xwe ji xwe re ne kirine xebatek giring. Yan jî nivîsandina bîranîna serpêhatiyê giring ne dîtine. Belkî jî şertên jiyanâ wan îmkanâ nivîsandinê ne daye wan. Di vî warî de pirtûk ewqas hindik in, mirov kare bi hesanî wan bi-hejmîre. Pirtûkên serpêhatiyen ev in: Doza Kurdistan (Qedrî Cemil Paşa-Zinar Silopi), Dr. Nûrî Dersimî Di Dîroka Kurdistanê de Dersim (Kurdistan Tarihinde Dersim), û Serpêhatiyen min (Hatrîratum) Bi Kurtî Jîna min (Muhtasar Hayatum)- Ekrem Cemil Paşa, Serhildana Çiyayê Agirê (İhsan Nûri Paşa) Serpêhatiyen min (Hatrîratum)- Musa Anter, Bekle Diyarbekir- Mehdî Zana, Hêviya me ji rêber û mezinîn me ew e ku tevde serpêhatiyen xwe binivîsinin û bi nivîsandinê xwe riya me rohnî bikin.

Doza Kurdistan, pirtûkek bîranîne ye, Di pirtûkê de têkoşîn, berxwedan û serhildana Kurdan a 60 salan heye. Nivîsarê pirtûkê Qedrî Cemil Paşa

Kadri Cemil Paşa
(ZINAR SILOPI)

DOZA KURDISTAN
(Kurdistan Davası)

Kürî Mîletînnî
60 Yîlîk Esarcînî Kurtuluş Savaşı
Hatrîratan

ev 60 sal bî çavên xwe dîtiye, jîna wî di nava wî 60 sali de buhuriye. Ji xwe pirtûk jî serpêhatiyen wî bi xwe ne. Di Doza Kurdistan'de berê bi kurtayî Kurd û Kurdistan naskirin dide. Paşê jî civînek, komele û tevgeren Kurda, serhildana Şêx Mehmûdî Berzencî, Koçgîrî, Smail Axayê Simka, Şêx Seîd, Agirê, Dersim, tevgera Hoybûn û Komara Mehabadê çawa bûne bi kûr û hûr hatiye nivîsandin.

Çapkerê pirtûkê Mehmet Bayrak jî bi noten xwe ev pirtûka hêja pir edilandiye. Mehmet Bayrak 45 rûpel not

nivîsiye li ser pirtûkê. Bi noten Mehmet Bayrak, Doza Kurdistan hîn bêtir tê fam kirin. Ji bo vê yekê xelata Mehmet Bayrak jî bi kîmanî wek pirtûkê xebatek hêja ye.

Serpêhatiyen Musa Anter jî bi navê Naturalarım derket. Pirtûka Mûsa Anter jî wek pirtûka Doza Kurdistan bi tirkî ye. Naturalarım jîna Musa Anter'e, beşek ji jîna welatêmeye. Di pirtûkê de ji çêbûna nivîsar heta iro tevgera wî ya neteweyî hatiye nivîsandin. Girtin û mehkemîn nivîsar Musa Anter, çend şexsiyeten Kurdistan û hevnaskirina wan, rojname û kovarîn kurdi, tevgeren kurdişî giş di pirtûkê de hene.

Naturalarım bi tirkîyeke hesan hatiye nivîsandin. Herkes kare pirtûkê bixwîne û jê fam bike. Lê daxwaza me; divê ev pirtûka hêja jî wek pirtûka Doza Kurdistan û ên din bi kurdi jî derkeve. Ji xwe nivîsar Musa Anter jî di pêşgotina xwe de ev soz daye me xwendevanan. Em dixwazin rojekê berî rojekê serpêhatiyen Musa Anter bi zimanê kurdi çap bibe.

(Doza Kurdistan- Qedrî Cemil Paşa, 318 rûpel, weşanen Özge, 1991)

(Naturalarım, Musa Anter, 250 rûpel, weşanen Doz, 1990)

Lêkara alîkar "dê"

M. Xarpêtî

Ji gelş û tevlîheviyê rastnivîsandina kurdî yet jî lêkera alîkar "dê" ye. Lêkera alîkar "dê" ya dema pêş (dahatû) ye. "Dê" di gruba zimanê Hînd-Ewropî de, bi taybetî di besen zimanê Germanî û Slavî de cuda tê nivîsandin. Di zimanê Swêdî de "ska", di zimanê Elmanî de "wurden" û di zimanê Ingîlîzî de jî "will" tê nivîsandin. Di van ziman de, ev lêker bi serê xwe ango cuda tê nivîsandin.

Celadet û Kamuran Bedirxanan, di rêziman û rastnivîsandina zimanê kurdî de, li ser lêkera "dê" hinek rawestane. Lê, mixabin wan jî formeke rast û yekane jê re nedîtine. Wan bi xwe di kovarên Hawar, Ronahî, Roja nû û di nivîsarên xwe yên din de, bi sê curêna cuda nivîsandine. Wek:

- 1- Dê
- 2- È
- 3- Wê

Ev tevlîheviyê heta iro jî dom dike. Ev lêkera alîkar, iro jî di kovar, rojname, pirtûk û nivîsarên Kurdan de hîn jî wek me li jor nivîsand bi sê curêna cuda tê nivî-

sandin. Belê ev lêkera han, li gor devokê herêmî bi sê curêna cuda tê nivîsandin. Baş e, heger her sê jî yet lêker e û li gor devokê herêman tê nivîsandin, gelo kîjan rast e? Çima mirov li ser ya rast bi hevdu nake û bi tenê ya rast nanivîsne? Bi dîtina min mirov nikare bêje ji sedî sed ev rast e û herduyên din jî çewt in. Lê mirov dikare li ser hinik sedeman bifikire û raweste. Wek nimûne, mirov vê lêkera alîkar di klasîkên kurdî de, bi awayê "dê" dibîne. Wek ku Ehmedê Xani û Melayê Cizîrf de diyar in. Ya du-yemîn iro jî, li herêma ciyê, serhedê û li gelek herêmîn din wek ku di klasîkan de derbas dibe, ango "dê" tê bi kar anîn.

Di bingehê xwe de "dê û ê" yek in. Di zimanê axaftinê de wekî gelek bêjeyan ev jî hatiye kurt kirin. Tipa "d" ketiye û bi tenê "ê" maye. Ji aliye din ve, ew herêmîn ku wek "wê" bi kar tînin jî, vê lêkera han, bi du curan bi kar tînin. Dema bi cihnavan re "ê" bi kar tînin û cihnavê re dinivîsin. Dema ne bi cihnavan re be jî "wê" bi kar tînin û cuda dinivîsin. Wek nimûne:

Bi cihnavan re: "Ezê gaziye te bikim." "Emê gaziye we bikin."

Ne bi cihnavan re: "Ez bawerim, ku wê çêbibe."

Baş e, çima dema wek "dê" û "wê" tê nivîsandin cuda û dema "ê" tê bi bêjeyê re tê nivîsandin? Li gor rêziman û rastnivîsandina kurdî mirov nikare lêker û cihnavek bi hevdu re binivîsine. Ev prensibek ji prensibîn Hînd-Ewropî ye. Gelo heval çima vê prensibâ han didin bin lignan?

Di vir de jî, baş diyar dibe ku lêker "dê" ye ne "wê" ye. Di zimanê axaftinê de "d" û "w" yê cihen xwe guheztine. Paşê li gor qanûnen rêziman û rastnivîsandinê bêjeyeke bi du awayî nivîsandin ne rast û pratik e.

Bi karanîna "wê" tevlîheviyê de jî derdikeve. "Wê" cihnavê yekhejmarê sêyemîn ê mî (femîn) e jî. Du "wê" derdikevin holê û tevlîhev din. Mirov nizane ev kîjan "wê" ye. Bi dîtina min, hem ji aliye prosesa klasîk û hem jî ji aliye pratikbûnê ve formas-yona herî rast û hesan "dê" ye û divê "dê" jî cuda bê nivîsandin.

Di ser hewqas sergêjî û tevlîheviyâ nivîsandina vê lêkera han de, vê carê S. Biçûk be, encama berhemîn lêkolînê wî yên zanyarî be, ku ew hemû Kurd ji vê tevlîheviyâ sê curî rizgar bikin. Herwiha ked û xwendana heval S. Biçûk jî bigihêje rêziman û rastnivîsandina kurdî.

Heger rewş wiha dom bike, di demeke gelek kin de, çiqas nivîskarêne me hene, dê li gor hejmara wan û gundêne wan jî alfabe, rêziman, rastnivîsin û qanûnen taybetiyen nivîsandinê derkevin holê.

-Peşeroja wê bê:

Ez ê dûrbikevî
Tu yê dûrbikevî
Ew ê dûrbikeve

Em ê dûrbikevî
Hûn ê dûrbikevî
Ew ê dûrbikevî

Peşeroje bê guman:

Ez dê dûrbikevî
Tu dê dûrbikevî
Ew dê dûrbikevî

Em dê dûrbikevî
Hûn dê dûrbikevî
Ew dê dûrbikevî

-Peşeroja bê gumana dûr:

Ez wê dûrbikevî
Tu wê dûrbikevî
Ew wê dûrbikevî

Em wê dûrbikevî
Hûn wê dûrbikevî
Ew wê dûrbikevî

Min dema vê nivîsarê di Berxwedanê de dît gelek matmayî mam. Ez heta niha, wek ku min li jor jî nivîsand ez "ê", "dê" û "wê" wek lêkerek û devokê cuda cuda dîzânbûm. Lê, zimanzer S. Biçûk di deme pêş de sê rol û wezifeyen cuda dane wan. Gelo argument û çavkaniyê vî hevalî ci ne? Encama lêkolîna wî ye? Her Kurdê ku xwendin û nivîsandina kurdî hîn dibe, divê alfabe, rêziman an jî rastnivîsandinek binivîsine? Dema mirov dipirse:

-Te ev tişt ji ku derxist heval?"

Bersîv hazir e:

-Li gundê me wiha dibêjin. Rastî jî ev e, divê mirov wiha binivîsine...

Ez hêvîdar im, ku "ê, dê" û "wê" jî ne li gor gramer û rastnivîsandina gundê S. Biçûk be, encama berhemîn lêkolînê wî yên zanyarî be, ku ew hemû Kurd ji vê tevlîheviyâ sê curî rizgar bikin. Herwiha ked û xwendana heval S. Biçûk jî bigihêje rêziman û rastnivîsandina kurdî.

Heger rewş wiha dom bike, di demeke gelek kin de, çiqas nivîskarêne me hene, dê li gor hejmara wan û gundêne wan jî alfabe, rêziman, rastnivîsin û qanûnen taybetiyen nivîsandinê derkevin holê.

Nasnama Ahmed Arîf

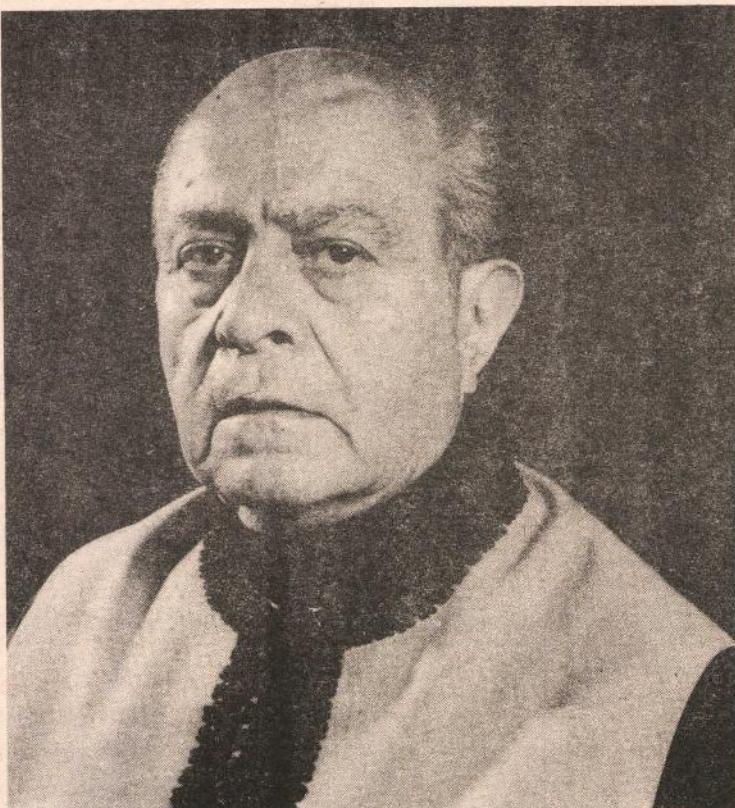
Felat Dilges

Helbestvanên mezin dixwazin ku helbesten wan di warek teng de nemîne û ji alî gelek kesan ve bê xwendin. Divê ku xwendevanê helbestê ne bi tenê endamê neteweyekî, endamê civata navneteweyî bin jî.

Xwendevan ji kîjan civatê dibe bila bîbe, gava ku helbesta helbestvanekî mezin bixwîne, pêwîst e ku mesaja helbestvan ji wî re pirr biyanî nemîne. Ji xwe helbestvan dema ku parîkî kûr û dûr bifiki, dê bi hêsanî bibîne ku pîrsên civata neteweya wî, ji pîrsên civata navneteweyî ne dûr in. Mafê tu kesî tune ye

mîne: "Lê ez ne bi nîjada xwe, bi gelê xwe îftîxar dikim." A. Arîf qala gel dike lê nasnama gel eşkere nake. Nexwiya ye ku ev gelê Kurd an gelê Tirk an ku herdu gel in.

Dîsa A. Arîf gava ku qala Yilmaz Güney dike wiha dibêje: "Yilmaz ji bo tevê gelê me, ji bo neteweya me, ji bo welatê me windakirineke pirr mezin bû. Ew dê heya bi heyayê bijî." Kîjan neteweya Yilmaz tê zanîn û dinya tev dizane ku Kurd e. Welatê Yilmaz Kurdistan e. Ew herdem li nasnama xwe ya Kurdi Xwedî derket û xwe bi vê nasnamê serbilind dît.

ku helbestvanên mîna Cegerxwîn û Nerûda bi tenê helbestvanê neteweyekî an gelekî bibînin. Herçiqas ew xwedî nasnameyekî neteweyî bin jî, divê qet neyê ji bîrkirin ku ew endamê civata navneteweyî û helbestvanê cîhanê ne.

Em bîn ser nasnama Ahmed Arîf. Gelo A. Arîf Kurd an Tirk e? Herdem di vê mijarê de muneqeşê tê kirin. Hinek dibêjin Tirk e, û hinek jî dibêjin Kurd e. Heke helbestvan bi eşkereyi li nasnama xwe xwedî derketa û bigota ez "Kurd" an "Tirk" im ez bawerim dê divê nuqtê de evqas gotûbêj çenebûna; lê mi xabin A. Arîf di vê mijarê de rasterast nabêje ez "ev" an "ev" im. A. Arîf di heypeyvîna xwe ya bi Refîk Durbâş re de behsa serpêhatiyeke xwe ewha dike:

"Pirr baş tê bîra min; em listikê dileyîzin, sê mirov ketine behsê. Sê mirov lê yet Ereb, yet Kurd û yet jî Zaza (ma gelo nizane ku Zazakî zaravakî kurdî ye û Zaza Kurd in). Yek min nîşan dide û dibêje: 'Ev zarok Ereb e'. Yê din dibêje, na lawo ew Kurd e. Yê sîyemîn jî dibêje, 'ew ne Ereb ne jî Kurd e, ew Zaza ye.' Em dileyîzin û ew jî li axaftinê me guhdarî di kin. Di nav xwe de li hev nakan û ji esnafekî dipirsin, 'ev zarok ci ye'. Ez baş nizanim lê bi pênc banqnotî ketine behsê. Wê demê perekî mezin e. Esnaf dibêje, 'hûn hersê ji şaq in, ev lawik Tirk e.' Wisa xwiya ye ku helbestvanê mezin naxwaze nasnama xwe ya

neteweyî bi eşkereyi beyan bike. Lê bi ya min, ji nasnama wî ya kesanî (şexsî) Zedetir, nasnama helbesten wî girîng e.

A. Arîf di sala 1927 an de li Diyarbekir hat dinê Zaroktiya xwe li Rihayê û li Diyarbekir derbas kir. Bi zimanê kurdî (zaravayê kurmancî û zazakî), erebî û tirkî dizanibû. Di xortaniya xwe de ji bo xwendina lîseyê bavê wî ew şand Afyonê. Di pey de li Enquerê dest bi zanîngehê kir, lê neqedand. Hat girtin, şîkence dît û bi salan helbesten wî hatin qedexekirin. A. Arîf di sala 1991 an de çû ser dilovaniya xwe.

Li ser helbesta A. Arîf gelek tişt hatine gotin. wisa xwiya ye ku dê hê gelek tiştên din jî bîn gotin. Bi pirranî heya niha yên ku helbesta wî şîrova kirine û li ser helbesten wî rawestîne Tirk in. Lê divê ku ji Tirkan pirrtir Kurd li ser helbesten wî rawestin. Lewra ew helbest heya gewriyê di nav çanda kurdî de ne, bi motîv kurdî hatine xemilandin. Ew di helbesta xwe ya Enedolê de wiha dibêje:

Bi hezaran salan hatime dotin
Bi suwarê xwe yên erjeng
perçe kirine
Nazdar
xewê min ên berbanga sibê

Hikumdar
erîşkaran
isatan
Xûgî şandine ser min
Ne min Îskender hesibandî
Ne Şah
ne sultan
Koç kirine çûne
bê sî!
Silav kiriye
min li dostê xwe
Ü min di ber xwe daye...
Tu dibînî?

Gelo kî bi leşkeren Îskender re şer kiriye? Gelo kî bi hezaran sal ji alî kî de hatiye dotin? Gelo kî ketiye bela Şah û sultana û ne Şah hesibandiye û ne jî sultan. Ev helbest qet ji me Kurdan re biyanî nîne; lewra yên ku li hember Îskender welatê xwe bi serkefîn parastine bapîren me Kurdan in.

Dîsa Yê ketine bela Şah û sultana jî em Kurd in. Digel viya yên ku pirre caran qet minet ji Şah û sultana nesstandine jî Kurd in. Yê ku bi mîrxasî li ber xwe dane û hêjî li ber xwe didin em Kurd in. Ev helbest dîroka Kurdan tîne bîra mirov. Dîroka Kurdan a ku bi serhildanan û berxwedenan tê naskirin.

AZADÎ

Abdurahman Durre

Xîret ji îmanê ye

Gotineke pêşyan heye, dibêjin "Kumê bêxîretiyê nedîn serê xwe." yanê bêxîret nebin. Gotinek din jî wiha heye "Xîret ji îmanê ye." Yekî din jî dibêje "Xîret taca zêrin e." Di hinekê din de jî wiha tê gotin "Iro roja xîretê ye."

Belê iro hem roja xîretê ye, hem jî roja îman û şerefê ye. Serokê partiya HEP ê Feridun Yazar, gazî hemû mebûsên Kurd dike û dibêje: "Piştî qetliama Newrozê, divê ku hemû mebûsên Kurd, ji partîyen din istifa bikin û werin di HEP ê de bibin yet, yanê dibêje ku iro roja xîret û îmanê ye."

Bi rastî ev gazîkirineke pirr di cihê xwe de ye û fersendeke dîrokî ye. Divê neyê revandin. Melayê Cizîrî di helbesteke xwe de wiha dibêje:

Talî ku bête firset, muhlet li nik heram e
Min emrê Nûh û nîne, saqî werin bîlez xweş.

Yanê dema ku fersenda bext û şerefê hat, divê ku mirov wê fersendê nerevîne, lewra emrê Nûh pêxember ji mirov re tune û her tim jî fersend çêna be û nayê ser mirov.

Di baweriya min de jî ev e ku, kesî di damarêne wî de xwîna kurdî hebe, divê ku vê fersendê nerevîne û kumê bêxîretiyê nedîne serê xwe, "xîret ji îmanê ye" di yekbûnê de qewet heye, heq jî bi qewetê tê sitendin.

Ewên ku bi rayên gelê Kurd bûne mebûs, divê ku jî bo gelê Kurd her tiştî bidin pêş çavê xwe û dersa faşist û zaliman bidin, divê ku jî bo gelê xwe xebat bikin, ne jî bo "pelê xwe." Di jînê de şeref û fersend carek tê pêşberî mirov. Ku çû jî êdî nayê.

Ez tiştîkî din jî ji mebûsên muhterem re bêjim ku, gelê Kurd ji vir pêde êdî bêxîretiyê qebûl nake û bêxîretan nake wekîlê xwe. Wê dem were ku, hemû bêxîret, wekî panok(bekçî)en caşik bîn eliqandin (dardekirin).

Ev gotin jî şîreta kalekî Kurda ye, ji bo mebûs û serokên muhterem. Hafizî Şîrazi di helbesteke xwe de dibêje: "Mirovên bextiyar û biaqil, şîret û nesîhetên kalên zana, ji canê xwe bi rûmetir dizanîn û guhê xwe didinê."

Ez jî kalekî Kurda me, gerçî rind ne zana me, belê tecrûba min heye. Şîreta min jî ji we re ew e ku di HEP ê de bibin yet. Dev ji hesabê hûr berdin, hê ku zû ye, ne dereng e.

Mamoste Ebdurehim Rehmî Zapsuyê rehmetî di zemanê xwe de, li ser zimanê mebûsan, ji İbrahim Arvasi mebûsê Wan'ê re, helbesteke wiha nivisiye

"Ez wekîlê cil hezara me, gelo mebûs im ez

Yan li ser bextê neçaran, kundekî makûs im ez."

Di dema rehmetî de, mebûs bi 40 hezar rayan dibûn mebûs, lewra dibêje: Ez wekîlê 40 hezara me gelo ez bûme mebûs, yan ez li ser bextê bêçare û feqîran bûme wekî kundekî(bûmê kor) bê yom û makûs.

Ji vê helbesta zanayê mezin (Ebdurehim Rehmî) ev şîret tê sehkîrin, ku mebûs yan bi rastî mebûs in, yan jî kundê makûs in, wek kabûs in.

Emê jî li mebûsên xwe yê hêja mîze bikin, çika, kî ji wan mebûs e, kî ji wan jî kabûs e, kundê makûs e, dem dê bide nîşandan. Hêviya min ew e ku hemû jî mebûs bin, ne kabûs bin.

Me bibexşînin.

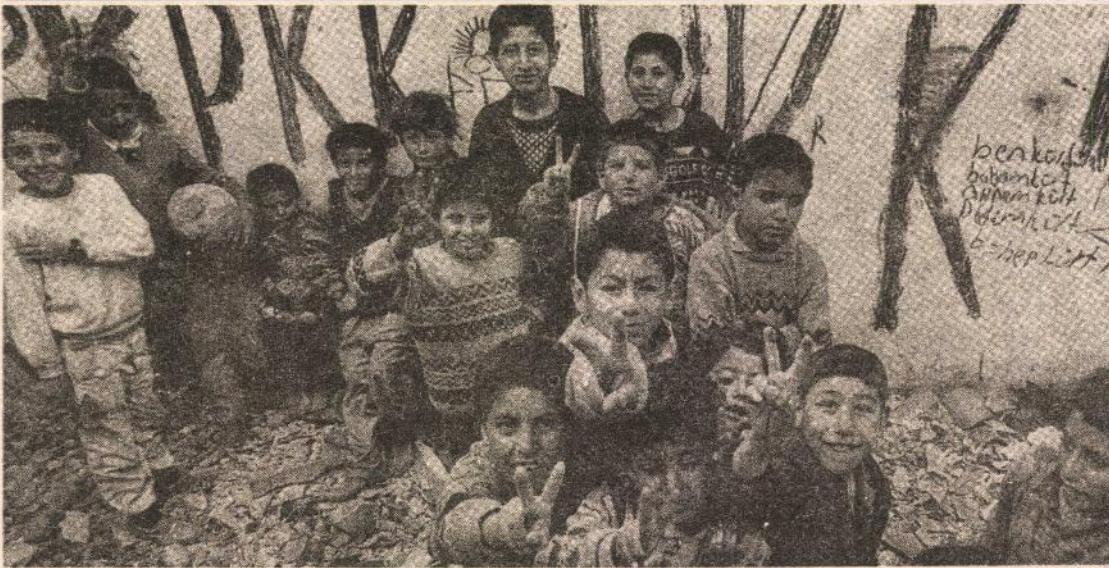
Berya ku ew roj were, gelê Kurd wê we nebexşînin.

Nizanim, gelo we sehkîr yan na?

Deng

Gelek heta nehêje, bighêje serxwebûnê
Heta ku lê nerêje, barût û lav û xwînê
Dinya hemû bibêje, naghê heqê hebûnê
Dema ku xwîn birêje, dê seh bikin ci deng e..

Di nivîsa minê hejmara 5 an de, navê 2 mehan xelet hatine nivîsandin. Rastêwan ev in: Serwawerz = sermawerz. Rêberdan = rîbendar.

Welat seraser xwe bi nuh vedike. Li welêt kes ne wek doh e. Dê û bav ne wek doh in. Keç û xor ne wek doh in û zarok ji ne wek doh in. Hûr û mezinên gelê Kurd ji zû de xatir ji doh û rojê derbasbûyî xwestine. Zarokên Cizîrê esasekî nuh datînîn û bi tilikêne xwe dinivîsînîn "Ez Kurd im, bavê min Kurd e, diya min Kurd e, kalikê min Kurd e, em tev Kurd in". Zarok ji nuh ji diya xwe çedibin û ev ji destpêka civat û demeke taze ye. Türküm, doğrûyim, çalşkanim li welêt kete gorê û bû malê tarîxê.

Mesela Devê û Tîtî

Mêrgek xweş hebû, deve ji xwe re lê dicêriya. Hêlîna tîtî ji di mîrgê de bû, deve ji her tim li dora hêlîna tîtî dicêriya.

Rojekê tîtî got devê: Lawo dûrî hêlîna min bicêre, tê hêkê min biperçiqînî, biner ku tu hêkê min biperçiqînî tê bela xwe bibînî.

Heroj vê gotinê ji devê re dibêje, mîrg fi-reh e here li ciheke din bicêre. Deve ji diqehere deve: Lawo tîtî, ezê çilo bela xwe ji te bibînim. Devê hema lingê xwe li

hêlîna tîtî xist û hêlîna tîtî xerakir û hêkê wî perçiqîn.

Tîtî hat ku hêlîna wê xerabûye û hêkê wî perçiqîn. Tîtî ji xwe re fiki-

rî, go ezê çawa bikim ji vê devê.

Rabû gurrik da xwe û çû ba destbirakê xwe teyrê baz. Silav lê kir. Teyrê baz got: li te xêre destbirak, ci derdê te hebe bêje. Tîtî got: Mesela min û devê ev e, ka emê çawa bikin ji vê devê. Teyrê baz jin û mîr, serê sibehê berê xwe dan mîrgê. Teyrê baz got: Destbirakê tîtî tu li vê derê bisekine ka binere dê emê ci bînin serê vê devê.

Dibê teyrê baz jin û mîr erîş kirin ser çav û devê devê, bi vî awayî herdû çavê devê derxistin.

Tîtî got teyrê baz: Ez ji we re gelek spas dikim, we ev alîkarî bi min kir. Lê dilê tîtî bi devê hênik

ne bûbû. Tîtî rabû çû ber çemekê, ban beqa kir got ez hatime ba we reca kî bikim, eger ku hun alîkariya min bikin, ezê gelek kîfxwêş bibim, daxwaziya min ev e ku hun devê ber bi xirêmê ve bibin.

Beqan gotin ser çavan ser seran, emê bîn, ji alîkariye çêtir tiştek nîne. Beqan dan dû tîtî û çûn nêzîkî devê û kirin qûreqûr. Dengen beqan hat devê. Deve gelek tî bûbû û xwe li dengen beqan girt ku here avê vexwe. Meşıya û ber bi dengen beqan ve çû heta serê xirêm. Dibê beq da-ketin nîvê xirêm û kirin qûreqûr. Devê, li serê xirêm gava xwe avêt û di xirêm de werbû û ket binê xirêm, perçê perçê hîn

Dawî tîtî çû ser devê got: Deve, min ji te re ne got tê bela xwe bibînî, Te digot, ma tê ci bîkî ji min.

Bavê Serwer

Sengê û Pengê

Rojekê ji rojan rehme li xwe".

Sengê dibêje, "Pengê ev gur e, nebî nebî tu derî lê vebikî, em çawa derî lê vebikin ewê me bixwe."

Sengê ji gur re dibêje "ku tu diya me bî piyê xwe di bin derî de derxe, wê hingê emê biza-nibin ku tu diya me yi".

Gur hahanka lez bi lez diçe nava gund, postê mîşinekê peyda dike û tê ber derî lingê xwe nîşanê wan diçe. Sengê dibêje "Ez dîsa ji ne bawer im".

"Şenga min Penga min

Lê, Pengê pirr birçî bûye, radibe li gur derî

Derî veke li dayika xwe

Dayika we çûye zo-zana

Şîr kiriye guhana

Giya kiriye quloçvana

Derî vekin li dayika xwe",

hûnê hingê derî li min vekin tevde bi hev re bibêjin "erê". Dema mîh van şîreta li berxen xwe dike hingê gur ji li serê xanî li wan guhdarî dike û her tişti dibîhi-se. Pişti diya wan diçe çolê Şengê û Pengê birçî dîbin, gur tê ber derî dibêje: "Şenga min Penga min

Derî veke li dayika xwe

Dayika we çûye zo-zana

Şîr kiriye guhana

Giya kiriye quloçvana

Derî vekin li dayika xwe

Şîr kiriye guhana

Giya kiriye quloçvana

Derî vekin li dayika xwe".

Tu his û pis ji wan dernayê hê nuh bi xwe dihise kar û barê xwe dike, herdu quloçen xwe tûj dike ber bi gur ve diçe, dibêje: "Ma qey te nizanibû ku rojekê wiha heye û wê ji te were pirskirin." Quloçen xwe yê tûj li zikê gur dixe û heyfa Şengê û Pengê distîne.

Rewadil Farqîn

Berî listika veşartokê zarok hevdû dijmîrin:

İndiklo bavê beko
Ta kî min ta kî keko
Taya min kete çalê
A kekê min ma salê
Sala mala me lê bû
Keçik delala dê bû
Serê keçkê ser çogê
Bavo çûbû Musûlê
Ji mir hanî xişîşkê
Xişîşka min winda bû
Tabur(a) esker belabû

Hopanî

Hopanî hopanî
Kejya mina panî
Avêt gola Hanî
Gola Han qamîş e
Mara fiş e
Kekê min çawîş e
Çawîşê biçük e
Min jér hanî bûk e
Bûka Hesen begê
Sêva ser kulekê
Vê sêvê datînim
Çûme quncekî tarî
Kewkî têda dinalî

Berhevkirin
Gülzar û Dûlan

Êdî her roj...

Destpêk rûpel 1

karen xwendegihan dibistanan boy-qot kirin, neketin dersan.

Li her aliye welat, li gelek bajar û gundan wek li Cizir, Şirnex, Nisêbin, Hezex, Dêrsem, Meletye, Eleziz, Çolemêrg, Batman, Sêrt, Silopî, Amed, Erxen, Licê, Cinar, Bismil, Fis, Entap, Riha, Wiranşehir, Siwerek, Serêkaniye, Bilecik, Suruç, Bozova, Xelsetû, Xinis, Qereçoban, Bingol, Agiri, Qers, Idir, Mêrdin, Qiziltepe, Dêrik, Sawur, Midyad, Kerboran, Yuksekova, Wanê hwd. keç û xort, jin û mêt, zarok û mezin tev bi hev re bi diruştay (slogan) "Bijî Newroz, Bijî Kurdistan, Bijî PKK û bijî Serok Apo" ezmanê he-jandin û Newroza xwe pîroz kirin.

Newroza 1992 an berxwedan û giyana neteweyî ya gelê me bi hêzter û tundir kir, li derveyî welat, li gelek bajarên Tirkîye (İstanbul, Enge-re, Edene, İzmir, Antalya, Mêrsin, Tarsus û hwd.) bi girseyî Newroz hat pîroz kirin.

Li Dêrsemê cara yekemin e ku Newroz bi girseyî û tê pîrozkirin, bêtiri 2 hezar welatparêz û şoresger ji bo pîrozkirina Newrozê besdar di-bin. Li Nisêbinê 60 hezar, Li Cizirê 40 hezar, li Şirnexê 20 hezar, li Bat-manê 20 hezar, li Wanê 20 hezar, li Wêranşehir 6 hezar, li Hezexê 10 hezar, li Siwerekê 10 hezar, li İdi-re 5 hezar, li Fisê 5 hezar, li Silopî 10 hezar, li Edene 40 hezar, li Tarsusê 10 hezar, li Antalye 10 hezar tevîl xwepêşandan û meşen Newrozê bûn.

Cend roj berî pîrozkirina Newrozê dewleta Tirk gef (tehdit) dida gelê me û digot: "Eger hûn Newrozê li der ve pîroz bikin, an ku li gor qîma me pîroz nekin, em dê gu-leyan bireşin ser we". Belê dew-leter dîsa wekî her caran hovîtiya xwe da nîsan. Dewleta Tirk bi tanq.

ROJEVA WELET

Rejîmê paşan û...

Destpêk rûpel 1

Paşa gurên devbixwîn, marêñ kor û neyarêñ mirovan in.

Welatê me zincirê paşa dinase, zera-zengê paşan dirêj û kevin e: Kuyucu Murad Paşa, Enver û Talat paşa, Kemal û İsmet Paşa, Nuredin Paşa, Alpdoğan Paşa, Evren û Doğan Güreş paşa.

Kula Helebê di wan keve û yeka wan nebê dido. Pirr in.

Ev paşa ji kuştina hezar û sedhezarân berpirsiyar in. Di nav kuştiyêñ wan de mirovîn neteweyî cihê hene.

Paşa bi xwînê dest û ruwîn xwe dişon û li şûna gulav û bînhê xwînê ikramê hev dikin.

Di vitrîna wan de çend core xwîn hene: Xwîna Kurdan, xwîna Ermeniyan, ya Asûriyan, ya Ereban, Tirkan û gelên der û cîran.

Adetek kevin hebû di nav xelkêñ Rojhilata Navîn de. Hin kesan salê carekê yan ji çend caran hicam li xwe dixistin, xwîn ji laşê xwe berdidan. Paşa û generalên Tirk ji wextê hicamên wan heye. Gerek xwînê birjînîn da ku bêhna wan derkeve.

Ji serê sala nuh û vir de Paşa û generalên dewletê agir li ci-ya, deşt, gund û bajârên Kurdan dibarînin. Welat tije esker, tank û top kirine û bêhna barûdê ji her derê difûre.

Bûyerêñ vê dawiyê yên Newroza îsal, xwîna ku li Şirnexê, Cizirê, Nisêbinê, li Wanê û pirr derêñ din hate rijandin, gelê Kurd û dewlet çend kilometrîn din ji hev dûrxistin û neyartiya nav wan hêjî mestir kir.

Gelê Kurd û dewletê hestî ji hev şikenand, di nav nîr û bizmîr re li hev dinerin. Baweriya wan bi hev nemaye û yek li yê din nikare ewle be.

Bûyerê û serpêhatiyê Newroza 1992 an çend tiştîn zelal û heşkere, hêzelaltir û heşkeretir kirin:

Paşa û generalên me bikujin, artêsa agir û barûdê li me bîbarîne dijminêñ me ne.

Dewleta piştigiriya artêseke Kurdkuj dike, jê re li çepikan dixe nedewleta me ye.

Qet mirovîkî xwedi wîjdan ne li Tirkîye û ne jî li derveyî Tirkîye nikare me neheq derxe û ji me re bêje ji ber ci hûn Kurd li dijê artêş û dewleta Tirk in.

Em ji iro û pêde çi bikin ma ne mafê me ye? Ma kî karê ê dî gazinan ji me bike?

top û mîtralyozêñ xwe ve êrişan bire ser şahîyêñ Newrozê. Li Cizirê 29, li Şirnexê 24, li Nisêbinê 15, li Wanê 4, li Edenê 3, li Kercewî 2, li Erxenê 2, li Batmanê 3, li İstenbolê 1, li Yuksekova 1, Hezexê 1, Çolemêrg 1 mirov kuştin; bi sedan birîndar kirin û dîsa bi sedan girtin.

Gelê me jî li hemberî êrişen dewletê xwe diparêze û bersiv dide. Di navbera gel û hêzên dagîrker de şer-kekî dirêj destpêdeke. Hêzên dagîrker bê perwa bi tanqan agir vedidin ser malan, zarok û pirekan dikujin.

Li Şirnexê pîrozkirina Newrozê 21 ê Adarê saet 9 an de despêdie. Ji her tax û gundan Şirnexê mirov ten û berhev dibin. Hêzên dewletê mirovîn ku ji bo pîrozkirina Newrozê ten sükê yek bi yek li wan digerin û tiştîn ku li ser wan dibînîn, wek banden kesk, sor û zer piştek, ney-nikbir û hwd. tev ji wan disti-nin. Gava ku şahiya Newrozê destpêdeke û diroşenê ten avîtin; yekcar panzer û tanqen dewletê agir vedikin ser gel û dest bi kuştinê dirêj.

Li Cizirê û li Nisêbinê jî her wiha bûyê çedîbin. Ji ber ku gel jî li hemberî hêzên dagîrker li ber xwe dide û xwe diparêze; bi kevir û kuçan di-meşin ser tanqan. Gelek mirov di bin tanqan de diperçiqin. Leşkeren dagîrker li hin cihan dikevin malan mirovan ji nav malan derdixin û di-kujin. Li Nisêbinê geleki mirov ji bo ku ji ber tanqan û panzeran xelas bin xwe davêjin nav çem. Hêzên dagîrker wan kesan jî gulebaran dikin û dîsîn. Gelek cendekîn mirî ji nav çem Nisêbinê hatin derxistin.

Dewleta Tirk ji aliyeke ve PKK ê tewanber (gunehkar) dike û ji aliye din ve ji êriş dibe ser gel û dikuje. Dewleta Tirk ji şahî û pîrozahîya Newrozê re dibeje teror. Demirel dibêj: "PKK li me şer vekiriye. Di pîşîya me de du rî hene, an divê em ji wî herêmê derkevin, an ji bimîn. Dema ku em li wê bimîn, divê ku

Peter Ziunel (ji radyoya Nurnbergê): "Li gor daxwiyanî avai-hiyen fermî (resmi) li Tirkîye demokrasî heye. Lî min li Tirkîye tu demokrasî nedîf. Ji vir pey de pişte-vanîya Kurdistanê û astengîderxistina li dij çekên ku ji derive ten Tirkîye, ji bo min erk û delamet e."

Rojnamevan Hans Dubber (Swed): "Hêzên ewlekarî yêñ dewletê, çawa dikarin hewqas hêsan bili-vin (herekebi bikin)? Ev felaketeke mezin e. Bi kiryañen iroyîn ên ku min li Kurdistanê dîf, hikûmet nikare ve wî pîrsê çareser bike."

Nüçegihanê ARD (Tu-Elmania) Herald Weis: "Rûdan û bûyerên li herêmê, ji qontrola Demirel derkeviye. Özal bi artêş re li hemberî hikûmetî, di nav amadekarya (haziriya) darbeyê de ye. Artêsa Tirk, agir vekire ser gelê bê çek û bê te-wan. Artêsa Tirk provakasyonek pîr mezin pêk anî."

Medîko Internasyonal: "Artêsa Tirk, êrişkeke pîr mezin bir ser gelê bê çek û bê te-wan."

Times (rojname-İngîlttere): "Leş-keren Tirk gelê Kurd dikuje."

Guardian (rojname-Franse): "Hikûmeta Demirel digot ku me ras-tiya Kurd naskiriye, lê gava mirov li bûyê û pêşveçûnan dinere, nikare baweriye bi hikûmetê bîne."

Meclisa Hemwelatiya Helsinkî: "Pêşîn hêzên ewlekarî yêñ dewletê agir vekirin ser gel, paşin PKK ji bersiv da."

Belê ev rastiyê han ji didin xwi-yan, ku dewleta Tirk, ji bo qetliama gelê Kurd, bernameya xwe çend meh berê amade kiriye. Lî gelê Kurd li rûmet, maf, Newroz û berx-wedana xwe xwedi derket. Gelê me di Newroza 1992 an de serhildanê bi rûmet derxiste holê. Li hemberî gef û qetliamîn dewleta Tirk, stuyê xwe netewand, serî dananî, hêza xwe, xwes nîşanî dinyayê da.

Rojnamevanek hate...

Destpêk rûpel 1

gerîlan ve bihata kuştin, wê çapemeniya Tirk êriş bibirana ser têkoşîna gelê Kurd û wê nefret û dijmîniya xwe bivere-sanda ser rûpelîn rojnameyan.

Ev bûyer jî baş diyar dike ku çapemeniya Tirk bi timî di bin qontrol û xizmeta şerî tay-betî de ye.

em hebûna dewletê bidin xwîyan". Demirel nerînên xwe wiha tîne zimîn. "Di herêmê de şereke veşartî an ku sergirtî heye, yên ku tên kuştin, piraniya wan zarok in."

Ozal wiha dibêj: "ji vir peyde yen ku serê xwe rake em wê qut bi-kin." İnönü jî dibêj: "Em ê dawîya zorberiyê bînîn". Dewlet dibêj ke di dema pîrozkirina Newrozê de gel, êriş biriye ser hêzên dewletê, ji ber vê yekê hêzên dewletê bersiv dane. Lî ev derew û durutiyeke mezin e. Wezirê hundir Ismet Sezgin dibêj: "Yen ku li hemberî dewletê serê xwe rake, wê serî wî bê jekirin."

Serokê PKK ê Abdullah Öcalan dibêj ke dewlet bi livbaz û kî-yarêñ xwe meşrûuya xwe ya li ser gel winda kiriye. Gelê Kurd ji bo ji-yanek azad bi wérîneke (cesaret) mezin derkeviye pêş. Li ber vî tu hêz nikare raweste.

Öcalan, axaftina xwe wiha dido-mine: "Me ji gelê (xelkê) xwe re got ku li ser bingeha biratiya gelan li maşen xwe, xwedi derkeve. Ji 7 an ta 70 i saliyen di ser Cizirâ Botan her kes da xwîyan ku bi vê ramanê ve girêdayî ye. Ger mirov objektiv lê binêre dikare bibine ku dewlet êriş biriye ser gel. Di serî de Wan, Şirnex, Cizirâ Botan, Nisêbin li tevayî ba-jar û gundan Kurdistanê, gelê Kurd bi giyanek (ruh) yekiti ya neteweyî Newrozê hembêz kiriye û jiyyîye."

Abdullah Öcalan dibêj ku dax-wiyanî û agahdariyê hikûmetê ji dide nîşandan ku hikumet di nav dij berî û bêçaretiyê de ye.

Serokê giştî yê PKK ê Abdullah Öcalan: "Em ji niyeta xwe ya qenc

dûmahîka nûçeyan

dûmahîka nûçeyan

Öcalan: 'Serhildana gel pîroz dikim'

Destpêk rûpel 1

Gel, bi gaziya me rabûye ser pi-yan û bersiveke bi wate daye gazi-ya me. Gelê me, bersiveke baş da-ye dewletê jî. Ev destpêk e, hîn wê pêşvetir here. Ez, vê serhildana gel ya bi wate (bi mane) pîroz di-kim."

Serokê PKK ê Abdullah Öcalan dibêj ke dewlet bi livbaz û kî-yarêñ xwe meşrûuya xwe ya li ser gel winda kiriye. Gelê Kurd ji bo ji-yanek azad bi wérîneke (cesaret) mezin derkeviye pêş. Li ber vî tu hêz nikare raweste.

Öcalan, axaftina xwe wiha dido-mine: "Me ji gelê (xelkê) xwe re got ku li ser bingeha biratiya gelan li maşen xwe, xwedi derkeve. Ji 7 an ta 70 i saliyen di ser Cizirâ Botan her kes da xwîyan ku bi vê ramanê ve girêdayî ye. Ger mirov objektiv lê binêre dikare bibine ku dewlet êriş biriye ser gel. Di serî de Wan, Şirnex, Cizirâ Botan, Nisêbin li tevayî ba-jar û gundan Kurdistanê, gelê Kurd bi giyanek (ruh) yekiti ya neteweyî Newrozê hembêz kiriye û jiyyîye."

Abdullah Öcalan dibêj ku dax-wiyanî û agahdariyê hikûmetê ji dide nîşandan ku hikumet di nav dij berî û bêçaretiyê de ye.

Serokê giştî yê PKK ê Abdullah Öcalan: "Em ji niyeta xwe ya qenc

paşve neman, ci ji destê me hat me kir. Lî ew nirxa (değer) wî nezan-nîn. Êdi gelê me jî baş dizane ku meşrûuya dewleta Tirk ji bo wan qet ne maye. Ev qetliamî ku dewleta Tirk cedîke bêçaretiya wî dide xwîyan. Ev hikûmet, wê şerî taybeti dijwartir bidomine. Diyar bûyê ku ev hikûmet, jî bo gelê Kurd hêlmeke azad jî zehf dibî-ne."

Di daxwiyanî xwe de Abdullah Öcalan bang li şoresger û demo-qratîn Tirkîye dike û wiha dibêj:

"Raperîna Newroz, peyamberî livbaziyan gelê Kurd yê rojîn pêşerojî ye. Gerilayen me di hoyen (şertîn) vê zivastana giran de amadehiyê xwe tev timam kiriye û li cem gelê xwe cihê xwe git-tiye. Domana ku bê wê hin xwirtir bibe. Gelê me û hêzên me yê çek-dar, wê ji gelek gîhanekan derbas bibin û meşke gelekî dijwar wê pêk bînîn."

Serokê PKK ê, di dawîya agahdariyâ xwe de wiha dibêj: "Ez ji bo gelê xwe ê Kurd gelek minetdar û bi rîzdar im. Gelê Kurd yê leheng daye nîşandan ku bîhara bê wê ya wî be. Ev diyar e ku tu tişt nikare bibe asteng ji bo gelê Kurd. Ev gel bê tîrs dimeşe ser mirinê. Ev gelê han béguman wê çarenivíva (qe-der) xwe bêxe destê xwe. Vê ras-tiyî gelê dînyayê tev ditiye."

dewleta Tirk li hemberî gelê Kurd dike, tewanen mirovahîye ne. Divê ku mirovahîya dînyayê tev li hemberî van tewanen derkeve."

Akif Hasan di dawîya daxwiyanî xwe de wiha dibêj: "Me gelek caran bang li dewleta Tirk kir ku em vê pîrsê bi hevre li ser masê biyepiye û bi rîye politik çare-ser bikin. Lî bersîva dewletê her dem zorbazî bûyê. Ji me re jî yek rî dimîne. Ji şerkerinê pey ve, tu rî ji me re namîne. Em dê gelê xwe di bin banî ERNK ê de bîrek bixin. Emê serhildanen mestir di bin qontrola ARGK ê û di bin pêşengîya PKK ê de derxînîn holê û li her aliye welât belav bikin. Em dê di sala 92 an de konferansên gel pêk bînîn, meclîsa neteweyî hikûmeta cengê saz bikin. Wê referandum ji disa di sala 92 an de çêbe. Bi vi şeweyî jî em, dê irâda azad a gel derxînîn holê. Em bang li hemû gelên dînyayê dikin û dibîjîn ku qetliamîn li Kurdistanê tên kirin bêdeng nemînîn. Em dibîjîn, werin bûyêrên li Kurdistanê dibin bi çavê xwe bînîn."

banqan şîkînandin. Di 25 ê Adarê de li Kerborane gerila êriş bire ser qereqolê 2 leşker hatin kuştin gelek ji wan jî birîndar in.

Gerilayen ARGK dîsa di eynî rojî de agir vekirine li ser ereba parêzgehîn gundan. 2 kes hatin kuştin.

Li Edenê, Mêrsinê, Antalyayê û Izmirê welatparêzen Kurd bi komên girseyî xwe peşandanen saz kirin.

Li Londrê, Parisê, Stokholmê, Oslonê, Kopenhangê, Hollandê, Qibrîs, Bernnê, Frankfurte, Kölnê, Bonnê, Duseldorfê, Duisburgê, Berlinê, Belçiqayê gelek protestoyen mezin tên saz kirin. Li Fransa, Almanya, Swêdin, İsviçre, Belçiqe, Holanda, Ingiliztan, Dânimarcê, Norveç, Qibrîs û hwd. li ber balyozzanen Tirkîye xwepêşdan û protesto tên saz kirin. Li Almanya parlamentoaya eyaleta NRW ji aliye 600 welatparêzen Kurd ve hat işgal kirin. Li Londrê komeke welatparêz li ber rad-yo ya BBC livbaziye kîyanan.

Heppevînek bi endamê rûmetê yê Hunerkomê hozan Aramê Tigran re 'Ji bo biratiya gelan ezê bi hunera xwe têbikosim'

Berpîrsiyariya rojnameya me li Ewrupa di gel ragihandkarê rojnameya Yeni Ulke, heppevînek bi hozanê Ermenî, dostê gelê Kurd Aramê Tigran re çekirin. Ji bo xwendevanê xwe yên bi rêt û xoşewist, em wê heppevînê li jêr diweşinîn.

Beri her tiştî em gelekî spasdar in, ku we deliveya (fersenda) çekirina heppevîneke weha da me.

Ji kerema xwe re hûn dikarin bi kurtî çela jînameya xwe bikin, xwe bi xwendevanê me bidin naskirin?

Spasîyên min jî ji we re hene. Rojnameya we li hemû gelê Kurd pîroz dikim û serkevtinê ji we re dixwazim.

Navê min Aramê Tigran e. Di sala 1934'an de, ez li Başûrê Rovayê Kurdistanê (Kurdistan başûr- Sûriye), li bajarê Qamışloyê hatime dinyayê.

Bav û diya min di sala 1930'ı de, ji Kurdistanâ di bin desten Tirkîye de hatine vî perçeyê Başûr.

Di sala 1966'an de em li Ermenistanê li Erivanê niştecih bûn. Min di sala 1958'an de dest bi hunerê kir, bingeha wê hunera min folklorâ Kurdi bû. Ez 18 salan di radyoya Erivanê de, ku bi kurdî programen xwe pêşkêş dikirin, xebitîm. Bi kurtî ez dikrim vê bibêjim.

Hûn hunera xwe bi ci awahî pêşkêş dikin? Bi çend ziman distîren?

Ez bi çar ziman hanera xwe pêşkêşî çar neteweyan dikim. Anku bi kurdî, erebî, ermenî û hinde caran bi yonanî. Lî hema bêhtir stranê kurdî û erebî li xwesîya min têr. stranê bi wan ziman gelekî şerîn in.

Ji zarokiya min ve hunera min li ser hozanê kurdî û ermenî hebû, min gelekî ji wan hez dikir, wisa jî min dixwest her demê bi kurdî stranan bibêjim.

Sedem ci ye ku piranî stranê te bi kurdî ne, bêhtirî Ermenî tu bi kurdî hunera xwe pêşkêş dikî?

Em û gelê Kurd em her demê bi hev re jiyan bûne. Tesîra jiyanâ Kurdistan a civakî, çandî gelekî li min bûye. Ez ji zarokiya xwe ve di nava Kurdistan de mezin bûme, min tor (edet), exlaq, irf... û kultura Kurdistan hilgirtiye. Bavê min, ku gelekî girîngî dida

Ermenî û gelê Kurd em her demê bi hev re jiyan bûne. Tesîra jiyanâ Kurdistan a civakî, çandî gelekî li min bûye. Ez ji zarokiya xwe ve di nava Kurdistan de mezin bûme, min tor (edet), exlaq, irf... û kultura Kurdistan hilgirtiye.

hunerê, alîkariyeke mezin di vî warî de ji min re kir.

wisa jî têkiliyeke xwirt di navbera malbatan min û malbatan Kurdistan de hebû, têye bîra min bavê min gelekî pesna cîrantiya

me jî yek ji wan malbatan bû ku Kurdistan ew parastin.

Wesiyyeta bavê min her demê ji min re ev bû: "Li kuderê dibe bila bibe, divê tu qencî û alîkariya Kurdistan ji bîra nekî. Gerek e em xwedî li wan derkevin, wan ji xwe re dost bibînin û li gora hêza xwe piştgiriya wan bikin."

Belê, min jî bihîst ku stranê min û stranê gelek hunermendê din ên welatparêz ji bo tirkî têne wergerandin, ew stran ji naveroka xwe vala dibin. Di nava van stranan de yên we ji hene, mirov dikare li ser vê yekê ci bîbêje?

Belê, min jî bihîst ku stranê min û stranê gelek hunermendê din ên welatparêz ji bo tirkî têne wergerandin, ew stran ji naveroka xwe vala dibin. Di nava van stranan de yên we ji hene, mirov dikare li ser vê yekê ci bîbêje?

xwe re bikartînîn.

Dîsa gerek e ew kes bizanibin, çendî ku bi kultura kurdi bilizin, wê ji naverokê vala bikin û têxine xizmeta dijmin jî, tu caran wê nikaribin rûyên xwe yên bi qirêj veşîrin. Tevgera rizgariya gelê Kurd wê wan eşkere bikerke.

Bila were zanîn, Kurdistan ne Kurdistana berê ye, gelê Kurd jî ne gelê berê ye, edî hisyarbûneke mezin hatîye çekirin. Ji ber vê yekê wê nikaribin bigihêjin armancê xwe. Gelê Kurd di dema niha de di nava tevgera rizgariya xwe de bilind dibe û dibe xwedan hêzeke mezin, lew wê xwedî li çand û mîrasê xwe derkeve.

Gelo, ji bo ku têkiliya di na-va Ermenî û gelê Kurd xwirt bibe, ci gerek e?

Ji bo ku biratiya Kurdan û Ermeniyan were xirabkirin, da-gîrkeran roleke mezin lîstine. Di dîrokê de her du gel mîna birayan bi hev re jiyan bûne, gelekî alîkariya hev kirine û ji hev re bûne pişt.

Ji bo ku ev birati xwirt bibe, girîng e em palenê dijminan deynin ber çavên xwe û li ser esasekî xwirt em her du gel bi hev re bimeşin. Ez bawer dikim, wê gelekî baş be. xwirkirina vê têkiliye wezîfeya me tevan e.

Hûn ji bo pêşerojê ci plan dikin?

Heya ku ez sax im, ezê li gora hêza xwe, bi huner, stran û müzik û xebata xwe ji bo biratiya gelan têbikosim.

Ez di vê rî de ji bo biratiya gelê Kurd û gelê Ermeniyan were da-wiyê bixebitim. Bila ev jî bibe karekî min ê bingehîn. Her demê plana min ev e.

Dîsa ez dixwazim bibêjim, wê mirada gelê Kurd were cih. Bê guman wê gelê Kurd dewle-teke Kurdi ava bikin. Di eyni rojê de jî gelê Ermenî azad bibe. Bi vî awahî wê biratiya her du gelan tunde bibe. Wê careke din ev pêşveçün derbasî dîrokê bibe.

Li dawiyê em serkevtinê ji xebata we re daxwaz dikin û ji bo vê heppevînê gelekî spasdar in.

Wesiyyeta bavê min her demê ji min re ev bû: "Li kuderê dibe bila bibe, divê tu qencî û alîkariya Kurdistan ji bîra nekî. Gerek e em xwedî li wan derkevin, wan ji xwe re dost bibînin û li gora hêza xwe piştgiriya wan bikin."

vala bikirina û bi tirkî bigotana? Dîsa ev diyar dike ku hêzîn serdest taybetiya xwe ya talankirinê di vî warî de ji eşkere dikin. Hinde kesen xwefiroş jî, nirx û çanda me mîna navgînan (alet) ji

Ez jî we spas dikim, ji rojnameya Welat re serkevtin û pêşveçünê dixwazim.

Heppevîn: Dilbixwîn